

Slezská univerzita v Opavě

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

**Německy psaný tisk v hodinách němčiny.
Práce s textem, vzorové analýzy, úlohy, didaktické testy**

Gabriela Rykalová

Rozvoj kompetencí učitelů související s reformou CZ.1.07/1.3.05/11.0006

OPAVA 2011

Název: Německy psaný tisk v hodinách němčiny. Práce s textem, vzorové analýzy, úlohy, didaktické testy

Autor: Gabriela Rykalová

Vydání: 1.vydání, 2011

Počet stran: 62

Tisk: Tribun EU s.r.o.

Recenzent: Mgr. Jana Nálepová, Ph.D.
doc. PhDr. Pavla Zajícová, Ph.D.

Editor: Mgr. Eva Lorencovičová
Mgr. Jana Nálepová, Ph.D.

NEPRODEJNÉ

Studijní materiál pro projekt Rozvoj kompetencí učitelů související s reformou.

Registrační číslo projektu CZ.1.07/1.3.05/11.0006

Tento projekt je financován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

© Gabriela Rykalová

© Slezská univerzita v Opavě

ISBN 978-80-7248-645-8

OBSAH

Úvodní slovo	3
1. Kouzlo autentických textů.....	5
2. Tisk – úžasně pestrý materiál.....	9
3. Novinové texty pod lupou.....	10
4. Hra se slovy: Novinové titulky.....	15
5. Výrazová nápaditost: Sportovní zpráva.....	20
6. Vytvoření vlastního textu: Interview.....	23
7. Převyprávění: Portrét.....	28
8. Práce s kompozity: Reklama v tisku.....	31
9. Skupinový projekt „Wir sind Manga-Helden!!!“	35
10. Jak na odborné texty: Burzovní zprávy	38
Didaktické testy	46
Seznam literatury.....	59

Úvodní slovo

Kniha, kterou právě držíte v rukou, vznikla v rámci projektu „**Rozvoj kompetencí učitelů související s reformou**“ a je určena učitelům němčiny na středních školách.

Klade si za cíl povzbudit učitele k práci s autentickým materiálem, jakým jsou např. různé žurnalistické texty prezentované v německy psaných novinách. Právě v tisku totiž učitel nalezne nejen novinové články, ale také novinové titulky, infografiky, reklamy, citáty, inzeráty, karikatury, fotografie a další. Kniha není jen jednou z mnoha teoretických příruček, ale přináší nápady a náměty pro práci s textem, nabízí úkoly s řešením a vzorové analýzy.

V první kapitole připomeneme, jak důležité je v hodinách pracovat s výpověďmi obklopenými jejich přirozeným kontextem, tzn. s texty. Druhá a třetí kapitola se věnuje tisku a jednotlivým novinovým žánrům.

V dalších sedmi kapitolách nabízíme sedm z celé řady způsobů, jak je možno pracovat s jazykem novin: Hra se slovy: práce s novinovými titulky, Výrazová nápaditost: analýza sportovní zprávy, Vytvoření vlastního textu: práce s žurnalistickým interview, Převyprávění: životní příběhy v novinovém portrétu, Práce s kompozity: reklama v tisku a Vytvoření skupinového projektu „Wir sind Manga-Helden“. Desátá kapitola pod názvem „Jak na odborné texty: analýza burzovních zpráv“ přináší několik praktických rad.

Jednotlivé kapitoly jsou koncipovány dvojazyčně. Protože žáci o novinových textech a jejich vlastnostech vědí jen málo, předchází vlastní práci s textem rozprava mezi učitelem a žáky v mateřském jazyce. Žáci tak získají užitečné informace a osvojí si potřebné vědomosti. Učitel v každé kapitole nalezne jak otázky, tak inspirující odpovědi. Teprve ve druhé fázi žáci přistupují k německy psanému novinovému textu a snaží se své myšlenky a odpovědi na otázky k textu formulovat německy, osvojují si německou slovní zásobu. Při plnění úkolů mají žáci možnost pracovat jak samostatně, tak ve dvojicích či skupinkách, a to nejen v hodinách němčiny, ale částečně také doma a s pomocí internetu. V každé kapitole učitel nalezne autentické texty, které je možno kopírovat a pracovat s nimi v hodinách.

Třetí část knihy tvoří 10 didaktických testů, které jsou sestaveny podle vzoru testů Centra pro zjišťování výsledků vzdělávání. Jedná se např. o testové úlohy s výběrem odpovědi, úlohy se stručnou odpovědí, úlohu přiřazovací, úlohy dichotomické a další.

1. Kouzlo autentických textů

Cílem vyučování cizím jazykům je zprostředkovat žákům nejen informace o daném jazyce a jeho přirozeném prostředí (1.), o jazykovém systému a jeho zvláštích (2.), ale také naučit žáka reagovat, a to přiměřeně k dané komunikativní situaci, naučit ho rozumět a umět vyjádřit své myšlenky (3.).

1. Informace o jazyce, o jazykové rodině, do které daný jazyk patří, a jeho přirozeném prostředí jsou důležité pro pochopení kulturního pozadí daného jazyka. Rozdíly v chování v různých komunikačních situacích budou jistě zanedbatelné mezi Středoevropany, budou se však lišit při komunikaci zástupců národů kulturně vzdálenějších a/nebo vyznávajících jiná náboženství.
2. Informace o jazykovém systému daného jazyka umožní žákům strukturu jazyka pochopit, znalost jednotlivých struktur pomůže k jejich dešifrování při recepci a správnému porozumění textu (rozpoznat, že partner používá formy minulého času a hovoří tedy o něčem, co se již událo, rozpoznat vyjádření domněnky apod.) a v neposlední řadě umožní žákům získat schopnost vytvářet vlastní struktury a formulovat tak vlastní myšlenky (dokázat povyprávět o svých zážitcích v minulém čase, umět vyjádřit domněnku apod.).
3. Schopnost jednat přiměřeně souvisí se schopností odhadnout typ komunikační situace (např. oficiální rozhovor mezi ředitelem školy a žákem) s ohledem na volbu přiměřených formulací a výrazů (použití spisovného výraziva, vykání atd.).

Máme-li naučit žáka v daném jazyce komunikovat, musíme si jako učitelé uvědomit, že komunikace neprobíhá v izolovaných větách vytržených z kontextu, ale prostřednictvím textů vznikajících v určité komunikativní situaci – to znamená v určitém čase, na určitém místě za určitých podmínek a za účasti určitých komunikačních partnerů. To všechno jsou faktory, které ovlivňují vnímání textu (komunikátu) a jeho pochopení (recepci a následné rozluštění jazykového kódu a jeho aktuálního významu).

Naučit komunikovat tedy znamená naučit žáka na jedné straně porozumět (verbálnímu sdělení, gestům, mimice) a na straně druhé přiměřeně reagovat (a to opět buď verbálně - vytvořením textu nebo nonverbálně – pomocí gest a mimiky).

Nejlépe se tomu žák naučí v autentické komunikační situaci, v přirozeném jazykovém prostředí při komunikaci s rodilými mluvčími, nejlépe přímo v cizí zemi. Pokud žák tuto možnost nemá, je na nás učitelích, abychom mu pomohli dospět k této dovednosti tak, že budeme jednotlivá slovíčka, fráze, slovní spojení, gramatické konstrukce a další

nacvičovat v uměle vytvořených komunikačních situacích a pracovali s texty poskytujícími pro porozumění jednotlivých slov, slovních spojení a frází tak důležitý kontext. Na poli moderní didaktiky se hovoří o tzv. „textové didaktice“.¹

V následujícím úryvku si ukážeme, jak důležitý je právě kontext pro porozumění významu slova. Jako příklad nám poslouží adjektivum „*schön*“.

Při výkladu budeme vycházet ze základních maxim textové gramatiky, jak je představil Heinemann²:

- a. Komunikace je jednání prostřednictvím textů, neboť základní jednotkou komunikace je právě text. Texty fungují jako nástroje komunikativní činnosti. Jinými slovy – když spolu hovoříme, vytváříme texty.

Adjektivum *schön* a jeho český význam *pěkný*, se žáci naučí v první lekci libovolné učebnice německého jazyka. Naučí se ho používat ve spojeních *Das Haus ist schön.*, *Das ist schön.* apod. V komunikační situaci, kdy manželský pár pozve své přátele na návštěvu do svého nového domu, budeme svědky rozhovoru, ve kterém má *schön* tři různé významy:

A: *Hallo, Claudia, wie geht 's?*

B: *Hallo, Max, sss, es ist schön kalt da draußen.*

C: *Hallo, habt ihr den Weg gut gefunden?*

D: *Jaja, hallo. Max, hi, schön dich zu sehen!*

A: *Na, kommt rein.*

B: *Hmm, ein schönes Haus.*

D: *Sehr schön.*

- b. Všechny texty, také ty, jež používáme ve vyučování, náleží určitému textovému druhu. To znamená, že mají určitou strukturu (na první pohled viditelný tvar a členění) a jsou v nich užívány určité jazykové prostředky a formulace. Pokud se nám podaří správně textový druh rozpoznat, přistupujeme k jeho vnímání s určitým očekáváním, které usnadní jeho správné pochopení. Tak například chápeme zprávu na titulní straně seriózních novin jako skutečně pravdivou a bereme ji vážně, zatímco ke glose, která vždy na stejném místě láká provokativním titulkem, přistupujeme s úsměvem na rtech a očekáváme ironii, nadsázku, vtip a pointu. Takový text nebudeme zřejmě chápat doslovně.

¹ Srov. Heinemann 2006:20
² Heinemann 2006:23

Podle struktury textu budeme výše uvedený text vnímat jako rozhovor. Jedná se o druh textu, ve kterém se komunikační partneři více či méně pravidelně střídají a reagují tak na různé podněty verbálně (slovně), či neverbálně (mimikou, gesty apod.). A právě u tohoto textového druhu, možná více než u jiných, spatřuji problém v tom, že rozhovory prezentované v učebních materiálech jsou většinou vytržené z kontextu a jsou situačně „prázdné“. Většinou nevíme nic o tom, jak osoby vypadají, kolik mají let, jaký je mezi nimi vzájemný vztah, v jakém prostředí rozhovor probíhá, jaké barvy, věci a zvuky tyto osoby obklopují, kolik je hodin, jak je teplo apod., pokud o těchto skutečnostech v rozhovoru přímo nepadne zmínka.

- c. Při procesech produkce a recepce textu není důležitá jen jeho formální stránka, ale také ostatní faktory, které se na interakci podílejí, jako jsou komunikační partneři, komunikační situace a záměr sdělení.

Podívejme se pozorněji na náš rozhovor. Budeme svědky toho, jak se vnímání slov může změnit vlivem znalosti následujícího kontextu:

1. Komunikační partneři – jedná se o dva manželské páry, které se znají a příležitostně se navštěvují.
2. Komunikační situace: manželé pozvali své známé na prohlídku nově postaveného domu. Prostředí: prostorný obývací pokoj. Místo stropního světla visící dráty, v rohu rozsypané žrádlo pro psy, vedle koš s nevyžehleným prádlem, na stole pantofle, pod stolem ponožky, na okenním parapetu hrnek s nedopitou kávou, vedle kelímek od jogurtu, přes křeslo přehozené pyžamo a dámské spodní prádlo a u stěn prachové chuchvalce a špunt od vína.
3. Záměr domácích: zeptat se známých, jak se jim dům líbí. Záměr hostů: sdělit domácím své dojmy.

Jaké významy má v našem textu adjektivum *schön*?

- a) *schön* = pěkný, hezký
Schön dich zu sehen!
- b) *schön* = pořádně, hodně
Es ist schön kalt da draußen.
- c) *schön* = ironicky myšleno: strašný
B: Hmm, ein schönes Haus.
D: Sehr schön.

"Gib einem Hungernden einen Fisch, und er wird einmal satt, lehre ihn Fischen, und er wird nie wieder hungern." (čínské přísloví).

Je zřejmé, že naučit žáka ulovit si rybu, znamená, naučit ho naslouchat a vnímat kontext slov jako prostředí důležité pro rozpoznání jeho (často) různých možných významů.

Chceme-li podrobněji zkoumat jazykový systém a způsoby užití výrazových prostředků konkrétního jazyka, musíme především pracovat s autentickými texty. Provedené analýzy učebních materiálů prokázaly, že nejčastěji používané učebnice v hodinách němčiny obsahují velké množství didaktizovaných a málo opravdu autentických textů.³ Ty sice cíleně procvičují určité gramatické jevy a slovní zásobu, nepřipraví však žáka na to, jak se má postavit k ne vždy jednoduše formulovanému neznámému textu. Podle Buhlmanna/Fearnse⁴ by texty vybrané pro výuku měly odpovídat žakově stupni znalosti jazyka, učitel by měl pracovat s relevantními textovými druhy. Na straně druhé si každý učitel uvědomuje, že žáka nemůže naučit všemu a že užitečnější, než o to marně usilovat, je žákům ukázat, jak si mohou potřebné informace samostatně získat, jak mají samostatně a bez podpory učitele k textům přistupovat.

³

Nálepová 2007

⁴

Buhlmann/Fearns 2000:138

2. Tisk – úžasně pestrý materiál

Německy psané noviny a časopisy představují pro výuku nesmírně pestrý materiál, a to jak po formální, tak po stylové stránce.

V německy psané literatuře se setkáváme s tradičním dělením na pět funkčních tylů: Stil des Alltagsverkehrs, Stil des öffentlichen Verkehrs, Stil der Wissenschaft, Stil der Belletristik a v souvislosti s tiskem hovoříme o stylu s názvem Stil der Presse und Publizistik. „V české lingvistice se většinou počítalo se čtyřmi základními funkčními styly: prostěsdělovacím (hovorovým), odborným, publicistickým a uměleckým.“⁵ Jak různé analýzy ukázaly, jsou v novinových textech zastoupeny všechny tyto styly: styl prostěsdělovací (např. v interview a citátech), styl umělecký (např. v literárních textech, kterými jsou úryvky románů, básně či krátké povídky), styl odborný (v rubrikách hospodářství, finance a.j.) a samozřejmě styl publicistický. Jazyk novin je tedy velmi rozmanitý.⁶ Liší se v závislosti na druhu novin, místě, na kterém se článek v novinách vyskytuje, na druhu textu, na jeho funkci, ale v neposlední řadě také jeho délce. Také škála prezentovaných témat je velmi rozmanitá. Od témat politických, ekonomických, přes sportovní zprávy či zprávy z kulturního dění, po různá poradenství, televizní programy, horoskopy, reklamu, oznámení, inzeráty atd. Rozmanitost se týká také zastoupení různých textových druhů od těch nejkratších (např. krátké zprávy) po texty zaujímající i více stran (např. reportáže). Stránky tisku obsahují kromě textů také bohatý obrazový materiál, jako fotografie, grafiky, infografiky a další.

K práci s novinovými texty na profesionální úrovni motivuje také nakladatelství Carl Ed. Schünemann KG, které ve spolupráci s Goethe-Institutem vyvinulo noviny „*Presse und Sprache - Deutsch als Fremdsprache*“. Na svých stránkách nabízí novinové články, které označuje jako **leicht, **mittel, ***schwer*, nabízí k nim také různé a velmi rozmanité typy úloh s řešením. O novinách se na webových stránkách www.sprachzeitungen.de dočteme pod odkazem „Der Verlag“ následující:

„Unsere Sprachzeitungen

Das Konzept: Sprachtraining, Landeskunde, Vokabelhilfen. *Die Basis:* Originalartikel aus renommierten Publikationen der nationalen und internationalen Presse, kombiniert mit redaktionellen Einleitungen und eigenen "leichten" Artikeln. *Das Besondere:* Ausführliche Vokabelhilfen zu jedem Artikel, sodass die Sprachzeitungen ohne Wörterbuch mit hohem Lerneffekt gelesen und verstanden werden können. *Der Inhalt:* Spezifisch landeskundliche Ereignisse aus Politik, Gesellschaft, Wirtschaft, Kultur, Umwelt, Technik und Freizeit, die in den jeweiligen Sprachregionen einen hohen Stellenwert haben, in den deutschen Medien dagegen oft nur am Rande oder gar nicht erwähnt werden. *Das Authentische:* Alle Zeitungen entstehen grundsätzlich unter Mitwirkung von Muttersprachlern. *Unsere Leser:* Zu den Lesern gehören neben Lehrern, Schülern und Studenten auch Berufstätige und Privatpersonen, die ihre Sprachkenntnisse kontinuierlich pflegen möchten sowie landeskundlich interessiert sind.“⁷

⁵ Čechová 2003:39

⁶ Stylistickou analýzou novinových textů se podrobně zabývá Malá ve své knize „Stilistische Textanalyse: Grundlagen und Methoden“

⁷ www.sprachzeitungen.de

3. Novinové texty pod lupou

Otázky

1. Dokázali byste odhadnout, kdy začaly vycházet první noviny a jakou měly formu?
2. Vezměte do rukou noviny. O jaké noviny se jedná?
3. Z jakých částí se noviny skládají? Jak jsou vnitřně uspořádané?
4. V novinách naleznete celou řadu novinových žánrů, uměli byste některé z nich pojmenovat?

1. Dokázali byste odhadnout, kdy začaly vycházet první noviny?

První týdeník nesl název „Relation“ a jeho nejstarší doložený exemplář pochází z roku 1605:

„Der deutschen „Relation“ folgten in der ersten Hälfte des 17. Jahrhunderts schnell weitere regelmäßig und häufig erscheinende Publikationen. Die technische Voraussetzung hatte Johannes Gutenberg bereits 1447 mit der Erfindung des Buchdrucks mit beweglichen Lettern geschaffen. So kam in Belgien 1616 „Nieuwe Tijdingen“ heraus, in Frankreich 1631 die „Gazette“, in England 1665 die noch heute erscheinende „London Gazette“. Im Laufe des 17. Jahrhunderts erschienen allein in 70 deutschen Städten Wochenblätter mit Nachrichten aus aller Welt.“⁸

První deník s názvem „Einkommende Zeitungen“ začal vycházet o 45 let později, v roce 1650 v Lipsku:

„Die erste Tageszeitung brachte ein Verleger 1650 in Leipzig heraus, ihr Name: „Einkommende Zeitungen“. Inhaltlich boten die Zeitungen vor allem einen Blick über den Horizont der eigenen Stadtmauern hinaus. Dagegen waren brisante Vorgänge in der Heimat vielfach tabu: Die staatliche Zensur sorgte dafür, dass nichts verbreitet wurde, was zu einer Stärkung oppositioneller Tendenzen hätte führen können. So berichteten britische Blätter über militärische Fehlschläge der Franzosen, während französische Gazetten den neuesten Skandal im englischen Königshaus verbreiteten.“⁹

2. Vezměte do rukou noviny. O jaké noviny se jedná?

Ačkoli se jedná o výuku němčiny, doporučila bych pro úvodní hodiny práce s tiskem, aby žáci do hodin přinesli česky psané noviny, které jsou jim blízké – znají je z domova nebo z novinových stánků. Učitel zase v hodině představí některé německy psané noviny a během diskuze žákům může ukázat, v čem jsou všechny tituly podobné, či odlišné. O novinách si nejprve povídají česky, učitel seznámí žáky s důležitými pojmy, které budou potřebovat, vytvoří si společně slovníček těchto pojmů.

⁸ <http://www.handelsblatt.com/unternehmen/it-medien/die-erste-zeitung-ist-400-jahre-alt;920063>
⁹ Ebd.

Druhy novin:

Noviny bychom mohli roztřídit podle třech kritérií, a těmi jsou: frekvence, rozšíření a kvalita.

1. Frekvence (Erscheinungsweise)
deníky (Tageszeitungen)
týdeníky (Wochenzeitungen)
nedělní tisk (Sonntagszeitungen)
2. Rozšíření (Verbreitungsgebiet)
celostátní noviny (überregionale Zeitungen)
regionální noviny (regionale Zeitungen)
lokální noviny (lokale Zeitungen)
3. Kvalita (Qualität)
Bulvární noviny (Boulevardzeitungen)
Seriózní noviny (seriöse Zeitungen)

3. Z jakých částí se noviny skládají? Jak jsou vnitřně uspořádané?

Různé **tituly (Zeitungstitel)** mají také různou velikost (např. *F.A.Z.* a *MF DNES*), barvu (rakouský deník *Der Standard* má lososovou barvu), členění (*MF DNES* jsou rozložitelné na jednotlivé **sešity (Bücher)**, *Blesk* tvoří většinou jeden jediný sešit), vnitřní uspořádání (pořadí jednotlivých resortů a rubrik) apod.

V novinách se nejčastěji setkáme s pěti základními **resorty (Ressorts)**, což jsou jakési tematické oblasti:¹⁰

1. zprávy a politika	1. Politik
2. ekonomika	2. Wirtschaft
3. kultura	3. Feuilleton
4. sport	4. Sport
5. lokální (regionální) stránky	5. Aus der Region

Kromě nich se v novinách vyskytují ještě další **rubriky (Rubriken)**, které mohou např. pravidelně vycházet jeden určitý den v týdnu (*Cestování, Bydlení, Geld & Mehr, Technik & Motor, Immobilien* usw.) V bulvárním tisku však toto tradiční členění mnohdy nenajdeme. Je to dáno především volbou témat a funkcí prezentovaných novinových článků. Ty jsou velmi často tematicky atraktivní, šokující, vzbuzující zvědavost a obsahově nenáročné.

¹⁰ Srov. Ruß-Mohl/Bakičová 2005:157

Jung im Amt: Fragen an Kristina Köhler 5

Politik

- Deutschland** Bunt Leben - Junge Abgeordnete reden über Rot-Rot-Grün 4
- Spanien** Bei uns sagen viele nein, dort heißt es: Atommüll, ja bitte! 7
- Malaysia** Schutzmauern um die Kirchen: das gefährliche Leben der Christen 8
- Porträt** Christean Wagner vermisst vieles in der CDU - auch Wärme 10
- Exlibris** Ein Gespräch mit dem israelischen Schriftsteller Grossman 11

Aus der Traum: Haas ausgeschieden 16

Sport

- Ski alpin** Die Abfahrt in Kitzbühel ist ein Ritt am Rande des Abgrunds 13
- Fußball** Mit Ruud van Nistelrooy will der HSV in die Champions League 14
- Handball** Das Nationalteam ist erschüttert: Oleg Velyky gestorben 17
- Wintersport** Werbung am laufenden Band: Ein Acht-Stunden-Tag am TV 18

Liebesprosa: Leanne Shapton 22

Feuilleton

- Literatur** Helene Hegemanns „Axolotl Roadkill“ ist eine Sensation 19
- Bühne** Ein Besuch bei der großen Schauspielerin Maria Becker 24
- Pop** Sie sind neu und doch von Dauer: The XX sind die Band der Stunde 25
- Medien** Wenn Journalisten bei ihrer Arbeit in traumatische Situationen geraten 27

VW-Chef Martin Winterkorn 36

Wirtschaft

- Mode** Die indische Milliardärin Megha Mittal rettet die Modemarke Escada 31
- Gier** Sie steckt in uns, sie macht uns reich, sie treibt uns unaufhörlich an 32
- Korruption** Seit dem Fall Siemens werden viele Firmen umgekrempelt 33
- Glaube** Andrea Nahles glaubt an Gott und an den Papst 34

Geh ins Ausland, Anleger 37

Geld & Mehr

- Krankenkassen** Die Beiträge steigen. Wer erhöhen wird 38
- Solaranlagen** Die Förderung sinkt, Solarworld-Chef Asbeck schimpft 39
- Versicherungen** Wann sie zahlen, wann nicht 41
- Wie wir reich wurden** Der Wechsel war der Vorläufer der bargeldlosen Zahlens 42

Prominente bei der Modewoche Berlin 44

Gesellschaft

- Schweiz** Was ist nur mit unseren netten Nachbarn passiert? 43
- Genuss** Unsere Lieblinge des Jahres - die besten Winzer und Köche 46
- Design** Drei junge Schwedinnen sind die Stars der Kölner Möbelmesse 47
- Politik und Privates** Eine polnisch-deutsche Ehe und der Steinbach-Streit 50

Die schwarze Erde der Indios 56

Wissenschaft

- Adoptionsrecht** Was den Kindern in Haiti wirklich helfen würde 51
- Firmensoziologie** Eine Berufsuniform sagt mehr als tausend Worte 52, 55
- Gesundheitsökonomie** Der Pharmakritiker Peter Sawicki verliert seinen Job 53
- Politikwissenschaft** In Demokratien haben Erdbeben weniger schlimme Folgen 53

Der Coon Carnival in Kapstadt V 1

Reise

- Südafrika** In Kapstadt wird der heißeste Karneval Afrikas gefeiert V 1
- Indien** Die Yoga-Hochburg Rishikesh V 3
- Finnland** Die Stadt Levi in Lappland wird zum größten Skiresort des Landes V 4
- Kanada** Besuch bei den Lil'Wat-Indianern im Olympia-Austragungsort Whistler V 5

Los geht's: Volkswagen in Amerika V 9

Technik & Motor

- Fiat und Chrysler** Was die Italiener mit dem amerikanischen Konzern planen V 10
- Sonne tanken** Das Boot „Greenline 33 Hybrid“ als Beispiel V 11
- Heiße Geschichte** Die Thermoskanne als genussverlängernde Maßnahme V 12

Ruine statt Wahrzeichen V 15

Immobilien

- Modernes Wohnen** Kassel entdeckt die Bauten Otto Haeslers V 13

Beruf & Chance

- Management by Mohrrübe** Bonuszahlungen sind gar nicht so verbreitet, wie es in der aktuellen Debatte oft scheint C 1

Rubriken	Tops & Flops	Anzeigen-Märkte
Impressum 6	Steuertipp 38	Kunsthandel 49
Kleine Brötchen 9	Börsen 40	Ehe 54
Das war's 12	Wetter 42	Auto 54
Fernsehen 28	Reiner Wein 46	Reise V 7
Leserbriefe 30	Kunstmarkt 49	Immobilien V 14
Sonntagsökonom 30	Rätsel 50, 53	Stellen C 5 (Tellaufgabe)

4. V novinách naleznete celou řadu novinových žánrů, uměli byste některé z nich pojmenovat?

Mluvíme-li o textech v novinách, používáme pojem – **novinové články (Zeitungstexte)**. Ty pak dělíme na jednotlivé druhy – **novinové žánry (journalistische Textsorten)**. Dělení na jednotlivé žánry není ve všech pramenech jednotné a ani terminologie česká a německá se neshodují. Tak například německým pojmenováním základních novinových žánrů *Meldung*, *Nachricht*, *Bericht* odpovídá český pojem *zpráva*.

Mistrík¹² dělí novinové články na 1) *spravodajské žánre*, 2) *analytické žánre*, 3) *beletristické žánre*.

Budeme-li vycházet z dělení podle německých pramenů, mohli bychom jednotlivé novinové články rozdělit podle jejich funkce takto¹³:

1. Beschreibende Texte (popisující žánry)

- texty, které o událostech více či méně objektivně zpravují
- texty s funkcí popisnou, např.:

Meldung - krátká zpráva

Nachricht - zpráva

Bericht - dlouhá zpráva

Reportage - reportáž

Interview - interview (věcně vedené, zjišťující holá fakta, objektivní)

Porträt - portrét (představující objektivní fakta ze života osobnosti)

Specifickou variantou portrétu je *nekrolog*, ve kterém je popisována životní dráha zemřelé osoby.¹⁴

2. Kommentierende Texte (komentující žánry)

- texty, které události komentují
- texty s funkcí komentovat, argumentovat, prezentovat názor autora, např.:

Kommentar - komentář

Zvláštními druhy komentáře jsou *úvodník (Leitartikel)* a *sloupek (Kolumne)*, mající na stránkách novin své tradiční místo.

Glosse - glosa

Karikatur - karikatura

Interview - interview (interview, obsahující názory a subjektivní hodnocení)

Porträt - portrét (subjektivně sestavená charakteristika osoby)

¹² Mistrík 1975

¹³ Srov. Bucher 1986:68, Bucher 1998:78, Rykalová 2007, 2008

¹⁴ Ruß-Mohl/Bakičová 2005:64

3. Verweisende Texte (odkazující žánry)

- krátké texty, které (většinou na titulní straně) odkazují na články uvnitř titulu
- texty s funkcí odkazující, mající zaujmout čtenáře a motivovat ho ke koupi a ke čtení

Na tomto místě je třeba podotknout, že jednotlivé články mohou plnit (a mnohdy také plní) vícero funkcí a ne vždy je snadné určit, o jaký žánr se jedná, neboť jak ukázaly četné analýzy¹⁵, hranice mezi nimi mnohdy splývají.

Z výše uvedeného přehledu je také zřejmé, že některé žánry mohou plnit jak funkci popisující, tak funkci komentující, jak je tomu např. u interview a portréty.

¹⁵

Rykalová 2009

4. Hra se slovy: Novinové titulky

Otázky

1. Co je novinový titulek?
2. Proč nemají všechny titulky stejnou grafickou podobu (druh, velikost, tloušťku písma)?
3. Prohlédněte si titulky českých novin na následující straně. Jakou funkci novinové titulky plní?
4. Co je to metafora?
5. Najdete v titulcích na následující straně metaforická pojmenování? Jak vznikla?
6. Přečtěte si článek „*Strany chystají bič na piráty silnic*“¹⁶. Kdo je označován za „piráta silnic“ a co je myšleno „bičem“?

1. Co je novinový titulek?

Novinový titulek je součástí novinového článku a podobně jako název kapitoly v knize informuje různými způsoby o jeho obsahu. Existuje více druhů titulků:

1. hlavní titulek – Haupttitel, Hauptzeile
2. nadtitulek – Dachzeile
3. podtitulek – Untertitel, Unterzeile
4. mezititulek – Zwischentitel

2. Proč nemají všechny titulky stejnou grafickou podobu (druh, velikost, tloušťku písma)?

Velikost písma, stejně jako tučné písmo, plní funkci zvýraznění. Hlavní titulek je psán větším písmem než ostatní druhy titulků, důležité bývá zdůrazněno tučně. Typem písma se velmi často odlišují jednotlivé novinové žánry (např. kurzívou reportáž), typem písma bývají v seriózních novinách od sebe odděleny také objektivní a subjektivní zprávy apod. Různá velikost, tloušťka a barva písma dělají vzhled novin (layout) zajímavějším.

3. Prohlédněte si titulky českých novin na následující straně. Jakou funkci novinové titulky plní?

Titulky plní vícero funkcí:

- 1) věcně informují o obsahu článku
„*Hvězdy dorazily. Tretra začíná*“

¹⁶

LN 5. 5. 2010, S. 4

- 2) komentují článek, prezentují názor autora
„Divadelní Bambiland je nesnesitelně skvělý“
- 3) představují téma diskuze
„Učitelé: Nerušte dětem krasopis. Grafici: Nové písmo je lepší“
- 4) budí zvědavost čtenáře
„Strany chystají bič na piráty silnic“
- 5) úmyslně šokují (především bulvární tisk)
- 6) v poslední řadě plní funkci estetickou

4. Co je to metafora?

Metafora (Metapher) je jeden ze způsobů obrazného pojmenování. „Tradičně je jazyková metafora vykládána jako pojmenování skutečnosti prostřednictvím výrazu primárně označujícího skutečnost něčím podobnou, např. *mandle* (v krku) podle názvu tvarově podobného semena mandloně.“¹⁷ Rozlišujeme **metaforu aktuální** (Gelegenheitsmetapher), kterou autor vytvořil aktuálně pro určitou situaci především v publicistických a uměleckých textech (*předsálí privatizace*), a **metaforu uzuální** (Alltagsmetapher), která se již v jazykovém systému ustálila (*zub stolička, vodovodní kohoutek*)¹⁸.

5. Najdete v titulcích na následující straně metaforická pojmenování? Jak pravděpodobně vznikla?

bič – ranami bičem se trestalo – strach z biče je strachem z trestu

piráti silnic – piráti se stejně jako někteří řidiči nehodlají přizpůsobit zákonům, jsou postrachem (moří, silnic), představují hrozící nebezpečí

evropská špička – sportovec, stojící na vrcholu – nejlepší evropský hráč

hvězdy – sportovci, kteří stejně jako hvězdy září díky svým výkonům

6. Přečtěte si článek „Strany chystají bič na piráty silnic“¹⁹. Kdo je označován za „piráta silnic“ a co je myšleno „bičem“?

Za „piráty silnic“ jsou označováni řidiči, kteří se dopouštějí přestupků. V textu se vyskytují následující označení, která bychom mohli označit za kontextuální synonyma:

1) řidiči, kteří nesvíí	4) neukáznění řidiči
2) viníci	5) motoristé, kteří se dopustili přestupku
3) přestupkáři	

„Bičem“ by se staly: trestné body, vysoké postihy, registr viníků, placení blokových pokut přímo na ulici, řidičský průkaz jako zástava.

¹⁷ Příruční mluvnice češtiny 1995:97

¹⁸ Srov. Příruční mluvnice češtiny 1995:97-98

¹⁹ LN 5. 5. 2010, S. 4

Strany chystají bič na piráty silnic

PRAHA Přesnější metru na piráty silnic a benevolentnější přístup k banálním přečinům. Tak lze ve zkratce popsat návrhy několika stran z různých křidel politického spektra.

Ochranští demokraté volají například po revizi bodového systému. Kritiči by neměli dostávat trestné body za nesvícení. Naopak nově jim budou hrozit za nedání „blinkru“. ODS má oproti jiným stranám výhodu. Vlastně jen

tlumoch znebí své novely silnic, ho zákon, na které spolupracovalo kolegium dopravních expertů. Dokument doplňují na to, že doprava nebyla zdaleka hlavním tématem rozpracovaného parlamentu, a nepropagoval se ke schválení.

I sociální demokraté mají svůj protipirátský bod v programu. Navrhovají výsoké postupy se staží vyvažtí právě snížením policejní šikany za banální přečiny.

Zelení zas volají po lépe organizovaném celostátním registru vozů, z něhož by byli jasné čitelné chronické přesupky. Kromě toho razantně odmítají zvýšení maximální rychlosti na dálnicích, se kterými počítá novela z dílny ODS.

Negdíle jdou ale v boji proti nezákazným řidičům lidově. Hodlají prosadit zákonem úpravu, která znemožní zavodnění na silnicích. Právoznosti českých policistů hodit stovnat s jejich rakouskými kolegy. Navrhují, aby se všechny blokové pokuty platily přímo na ulici. Bud hotové, nebo platební kartou. Když by řidič odmítl, policista by si mohl vzít do zástavy věc, jejíž cena odpovídá výši pokuty. V lepším případě by řidič přišel o rádo, v horším by si policisté našas nechali jeho vůz. Jako zástavu by si mohli nechat i řidičský průkaz motoristy. Takové návrhy před nedávkem zavedli Slováci.

Jako zástavu by si mohli nechat i řidičský průkaz motoristy. Takové návrhy před nedávkem zavedli Slováci.

Darwinův „nepřirozený výběr“

Klan Darwinů a Wedgwoodů trápila neplodnost i náhlá úmrtí v raném věku. Tvůrce evoluční teorie problémy již tehdy připisoval vzájemným svatbám mezi dvěma rody. A nejnovější průzkum jeho rodokmenu mu dal za pravdu.

Woods vzkázal Čeladné „ne“, evropská špička by přijet měla

Učitelé: Nerušte dětem krasopis. Grafici: Nové písmo je lepší

Hvězdy dorazily. Třetina začíná

Ze Šanghaje, z Kingstonu, z Louisiany, z Říma. Z celého světa se do Ostravy sletějí nejlepší světoví atleti, aby se představili na největším atletickém mítinku ve střední Evropě – na Zlaté třetě Ostrava.

Aufgaben

1. Ein Bericht, eine Reportage oder ein Interview beginnen oft mit einem fett gedruckten Absatz, der, ähnlich wie der Titel, in den Artikel einführt und ihn kurz vorstellt. Diesen Absatz nennt man Lead oder auch Vorspann. Oft wird im Vorspann mit anderen Worten das gesagt, was auch im Titel steht.
Schauen Sie sich die Kopiervorlage an der folgenden Seite an. Welcher Titel (1-5) gehört zu welchem Vorspann (A-E)?
2. Woran haben Sie es erkannt?
3. Worum geht es wohl in den zum Vorspann und dem Titel passenden Texten? Versuchen Sie, Ihre Gedanken zuerst auf Tschechisch und dann auf Deutsch zu formulieren.
4. Wählen Sie einen Titel mit seinem Vorspann und schreiben Sie zu Hause einen passenden Zeitungstext.

Lösung:

1. Welcher Titel (1-5) gehört zu welchem Vorspann (A-E)?

1-E / 2-C / 3-B / 4-D / 5-A

2. Woran kann man das erkennen?

- 1) Namenswahl – Los (ziehen)

Man kann viel verkehrt machen – es kann eine Strafe für das Kind bedeuten

- 2) treffen – Tor – schießen

dreimal – 2:3

Barrios – Dortmunder Torjäger (Spieler)

- 3) kurz – nicht mehr Shorts, sondern Badeslip

- 4) weiß – Zähne

Hollywood – Amerika

kein Hollywoodweiß – natürliche Schönheit

- 5) Ehe – heiraten – Hochzeit

1) Los oder Strafe

2) Barrios trifft dreimal

3) Bloß kein Hollywood-Weiß

4) Kurz und bündig

5) Ehe der Krieg beginnt

A)

Wellness für die Zähne wird auch in Deutschland Mode. Allerdings bleicht man hierzulande nicht so stark wie in Amerika. „Natürliche Schönheit“ heißt die Devise.

B)

Am 9. 9. 2009 werden mehr Chinesen heiraten als je zuvor. Die Hochzeitsfotografen haben sich darauf eingestellt.

C)

Der Dortmunder Torjäger schießt die Borussia zum 3:2-Sieg in Nürnberg.

D)

Schlafersshorts haben ausgedient, der Badeslip kommt zurück. Nicht jedem Mann kommt das zustatten.

E)

Ein Vorname sagt mehr als tausend Worte. Man verbindet mit ihm nicht nur Alter und Herkunft, sondern auch Aussehen und Intelligenz. Wer Elfriede und Werner heißt, wird deutlich älter geschätzt als Julia und Kevin. Klar. Und in den USA vermutet man bei dem Namen Bob einen kleinen, dicken Mann. Nicht nur diese Studien zeigen, dass man bei der Namenswahl viel verkehrt machen kann, auch wenn man es noch so gut meint. Und das tun natürlich alle Eltern.

5. Výrazová nápaditost: Sportovní zpráva

Otázky

1. Čtete sportovní rubriku? O jakých sportech se v ní dočtete?
2. Vyjmenujte všechny druhy sportu, které znáte.
3. Co to znamená, když se řekne, že slova jsou „synonymní“? Co je „synonymum“?

3. Co to znamená, když se řekne, že slova jsou „synonymní“? Co je „synonymum“?

„Synonymie (stejnoznačnost, souznačnost) je vztah mezi jazykovými jednotkami, které mají ekvivalentní význam, odlišují se však svou formou.“²⁰ Jedná se tedy o slova, slovní spojení, která jiným způsobem označují tutéž skutečnost (osobu, věc, vlastnost apod.) Nejjednodušší a také obecně známá definice synonyma říká: Synonymum je slovo stejného nebo podobného významu. Pak hovoříme o tzv. **úplné synonymii** (*hezký – pěkný, zde – tady*) a **částečné synonymii** (*ohrada – plot, vesnice – dědina, spát – hajat* apod.)²¹

Často se hovoří také o tzv. **kontextuálních synonymech**, slovech, která jsou synonymy jen v daném kontextu, ve kterém se vztahují na tutéž označovanou věc. Díky existenci synonymie slov a jazykových prostředků se můžeme vyjadřovat stylově rozmanitě.²²

Aufgaben:

1. Lesen Sie zuerst nur den Titel und den Untertitel²³:

Großer Auftritt für die Nummer zwei

Der Bielefelder Ersatztorwart Rowen Fernandez hofft auf seine südafrikanische Chance

2. Welche Wörter deuten an, um welche Sportart es im Text geht?
3. Lesen Sie jetzt die ersten zwei Absätze des Textes „*Großer Auftritt für die Nummer zwei*“.
4. Was verstehen Sie unter der Wortverbindung „*die Nummer zwei*“? Wer ist gemeint?
5. Verstehen Sie das Wort Torwart? Finden Sie alle kontextuellen Synonyme für dieses Wort.
6. Im Text wird über den Fußballspieler Rowen Fernandez gesprochen. Welche Wörter und Wortverbindungen werden noch gebraucht, wenn man über ihn spricht?

²⁰ Příručnímluvnice češtiny 1995:79
²¹ Srov. Příručnímluvnice češtiny 1995:80-81
²² Srov. Čechová 2003:150
²³ FAZ 5. 9. 2009, S. 27

Großer Auftritt für die Nummer zwei

Der Bielefelder Ersatztorwart Rowen Fernandez hofft auf seine südafrikanische Chance

LEVERKUSEN. Er hat lange genug auf seine Chance gewartet und sich geduldig hinten angestellt. Jetzt ist der Tag gekommen, da Rowen Fernandez endlich wieder von der ersten Minute an zeigen darf, was er kann – vorausgesetzt, sein brasilianischer Verbandstrainer Joel Santana lässt ihn halten, was Fernandez verspricht. „Ich hoffe, ich werde einen guten Job machen“, sagt der südafrikanische Fußball-Nationaltorwart, der sein Reservistendasein allmählich leid ist. Zweiter Mann in der Auswahl des Landes, das 2010 die Weltmeisterschaft ausrichtet, und zweiter Mann beim Zweitligaklub Arminia Bielefeld (hinter Dennis Eilhoff), das ist für einen Torwart, der in beiden Teams schon mal die Nummer eins war, schwer zu ertragen.

Vielleicht aber kommt er mit einer starken Leistung an diesem Samstag im Leverkusener Länderspiel gegen den dreimaligen Weltmeister Deutschland einer Rückkehr auf seinen früheren Stammspieler im Tor der Südafrikaner näher – und verbessert damit auch seine Chancen in Bielefeld, wieder wie zu Beginn der vorigen Saison erster Balltänzer der Arminia zu sein. „Im Fußball“, sagt der auch im unruhigen Wartestand

kollegiale Schlussmann, „hast du immer eine Chance, ist immer alles möglich.“

Hätte sich Itumeleng Khune, Fernandez' Nachfolger bei der „Bafana Bafana“, nicht unlängst eine Fingerverletzung zugezogen, die ihn bis November zu einer Spielpause zwingt, der Bielefelder hätte auch in der runderneuerten BayArena wohl nur mit der Ersatzbank vorliebnehmen müssen. So aber steht das Comeback des 1,89 Meter langen, athletischen Torwarts bevor, der auf der Linie und in der Spieleroffnung seine Stärken hat. Auch in Bielefeld, heißt es, stünden seine Aussichten im Konkurrenzkampf mit Eilhoff inzwischen wieder besser. Das war einmal anders, nachdem sich Fernandez zu Beginn der vorigen Bundesligasaison beim Erstundpokalspiel in Durlach eine Innenbandverletzung im Knie zuzog und danach von Eilhoff derart glänzend vertreten wurde, dass der Südafrikaner in der Klubhierarchie auf Platz zwei zurückfiel.

Trotzdem haben Verein und Spieler ihre vertraglichen Beziehungen bis zum 30. Juni 2012 ausgedehnt, da Fernandez sich in Bielefeld, wohin er 2007 von den Kaizer Chiefs in Johannesburg kam,

wohl fühlt und in Thomas Schlieck einen Torwarttrainer hat, über den der Keeper mit WM-Ambitionen sagt: „Selbst wenn ich nicht spiele, macht mich Bielefeld stärker. Thomas Schlieck ist ein sehr, sehr guter Torwarttrainer.“

Torwart Rowen Fernandez möchte endlich wieder in den Blickpunkt zwischen den Pfosten rücken.
Foto: fito

nen Land, gemacht hat. Turniertouristen nach knappen Niederlagen gegen Brasilien und Spanien, das habe, so Fernandez, zur Folge gehabt, „dass die Fußballstimmung in meinem Heimatland nun viel besser als vor dem Turnier ist“. Andererseits erwarten die Fans inzwischen mehr von ihrem Nationalteam. Deshalb ist Santanas Mannschaft nach dem 1:3 gegen Serbien im August heftig kritisiert worden. Vornweg auch Fernandez, der nach der Pause im Tor stand und alle drei Treffer einstecken musste. „Wir waren vielleicht etwas zu selbstbewusst“, sagt Fernandez im Blick zurück auf den jüngsten Misserfolg. „Nachdem wir beim Confederations Cup so stark aufgespielt haben.“

Gegen Deutschland besitzen die allerdings ersatzgeschwächten Südafrikaner mit ihrem defensiv gut organisierten und offensiv über lange Ballstafetten vorangetriebenen Kurzpassspiel die große Chance, sportlich für sich zu werben. „Ein bisschen Show gehört auch dazu“, hat Trainer Santana versprochen. Rowen Fernandez kann dazu beitragen – mit altemaubenden Paraden. Über Bielefeld und Leverkusen zum Stammtorwart bei der Weltmeisterschaft, es wäre die Erfüllung seines Karriere Traums. ROLAND ZORN

Lösung:

2. Welche Wörter deuten an, um welche Sportart es im Text geht?

Ersatztorwart – Torwart – Ballsportart – Fußball

Rowen Fernandez – Fußballspieler

Bielefelder – Fußballklub Arminia Bielefeld

4. Was verstehen Sie unter der Wortverbindung „die Nummer zwei“?

Wer ist gemeint?

„die Nummer zwei“ - Rowen Fernandez

5. Verstehen Sie das Wort Torwart? Finden Sie alle kontextuellen Synonyme für dieses Wort.

Torwart / Ballfänger / Schlussmann

6. Rowen Fernandez

Rowen Fernandez

er

Fernandez

die Nummer zwei

die Nummer eins

der Bielefelder Ersatztorwart

der südafrikanische Fußball-Nationaltorwart

Reservist

zweiter Mann in der Auswahl des Landes

zweiter Mann beim Zweitligaklub Arminia Bielefeld

Torwart

erster Ballfänger der Arminia

der auch im unruhigen Wartestand kollegiale Schlussmann

6. Vytvoření vlastního textu: Interview

Otázky

1. Co je interview?
2. Jak poznáme na první pohled interview od jiných textových druhů?
3. Jak se liší interview v novinách od interview v televizi?

1. Co je interview?

Novinové interview je forma rozhovoru, ve které novinář pokládá cílené a dobře promyšlené otázky, na které jeho komunikační partner odpovídá. A protože rozhovor (i když v jiné formě) známe především z každodenní komunikace, je nám i studentům tento textový druh blízký. Je všeobecně známo, že rozhovory pro tisk bývají více či méně redakčně upravovány, že nejsou s původními texty zcela identické, přesto působí velmi věrně. A to činí tyto texty přirozenějšími a tím i atraktivnějšími pro výuku cizích jazyků.

Charakteristické znaky

Čím si novinové interview čtenáře a také žáka dokáže získat? Především těmito charakteristickými znaky:

1. V interview se setkáme s mluveným jazykem a často také s hovorovými výrazy, což je čtenářům bližší než strojené složité konstrukce.
2. Užitím přirozeného jazyka se text stává srozumitelnějším.
3. Přímá řeč působí věrohodně a autenticky.
4. Text je přehledně členěn, což napomáhá lepšímu porozumění.
5. Z velké části se interview zabývají atraktivními tématy.
6. Interview staví do popředí člověka, často známou populární osobnost.

Druhy interview

Existuje více způsobů, jak pojmenovat různé druhy žurnalistického rozhovoru – interview. Podle počtu účastníků (interview, debata, anketa), podle zúčastněných osob (interview s politikem, sportovcem, očitým svědkem, náhodně vybranou neznámou osobou apod.), podle tématu (sportovní, politické, hospodářské, hudební a další interview), podle funkce, stupně objektivity a pod.²⁴ Pro naše účely není přesné pojmenování druhu interview důležité. Text volíme především s ohledem na žáka, záleží nám na tom, aby text žáka zaujal svým tématem a motivoval ho tak ke spolupráci.

²⁴

Srov. Rykalová 2009

2. Jak poznáme na první pohled interview od jiných textových druhů?

Struktura

Textový druh interview rozpoznáme snadno, a to díky jeho grafické podobě. Jedná se o text, který je horizontálně rozdělen na jednotlivé repliky. Přehledně bývá znázorněno, která osoba má právě slovo, otázky, které bývají graficky odlišené od zbývajících textu, se více či méně pravidelně střídají s odpověďmi.

Obsahově bývá interview členěno podobně jako dialog. Otevírá ho úvodní slovo, ve kterém je dotazovaná osoba představena, následuje první otázka, která svou formulací signalizuje zahájení rozhovoru. Interview uzavírá většinou otázka, jejíž odpověď může být pointa, výhledy do budoucna, úsměvný závěr, nebo závěrečné slovo redaktora. Titulek textu je nezřídka tvořen citátem dotazované osoby, který tuto osobu charakterizuje, a bývá proto označen uvozovkami. Text bývá velmi často doplněn fotografií (nebo sérií fotografií) interviewované osoby. U některých interview nalezne čtenář také doplňující informace, tzv. „Infokasten“, např. s názvem „*V pěti číslech*“ (Magazín DNES) nebo „*Zur Person*“ (Galore, F.A.Z.), ve kterém jsou uvedeny základní údaje o dotazované osobě.

3. Jak se liší interview v novinách od interview v televizi?

V médiích, která existují v tištěné podobě (noviny, časopisy, magazíny, reklamní tisk a další), mohou být prezentovány pouze tištěné texty (nevšímáme-li si různých příložených CD nebo DVD). Dochází tedy k přenosu informací přes tzv. optický komunikační kanál (vnímání zrakem).

Texty, které nemohou (nemají) být recipovány současně s jejich produkcí, jsou konzervovány, tzn. uloženy v písemné podobě např. na papíře, v počítači, nebo ústní podobě na kazetě diktafonu, na CD apod. Díky konzervaci mohou být texty následně kdykoli a opakovaně přijímány recipientem. Vznikly tzv. „konzervované texty“²⁵. A právě informace v tisku takovými texty jsou.

Srovnáme-li tištěné interview v novinách nebo časopise s interview v televizi, pak je na první pohled zřejmé, že je čtenář oproti divákovi v určité nevýhodě. Tištěné interview totiž neposkytuje žádné informace o obraze, zvuku, hudbě, atmosféře, prostředí, pozadí a nabízí pouze minimální informace o dotazované osobě – neslyšíme, jak rychle mluví, jakou má barvu hlasu, zda nemá vadu řeči, nevidíme její mimiku ani zda a jak gestikuluje, o jejím vzhledu často vypovídá pouze otištěná fotografie.

Na následující straně naleznete dvě ukázky – úryvky ze dvou různých interview, úkoly a odpovídající řešení.

²⁵

Dimter 1981:46

Heinz Strunk
„Der späte Erfolg ist der Schönere“

15.02.2008. Über Hamburg scheint die Sonne, draußen plätschert der Fluss vorbei. Heinz Strunk setzt sich in eine gemütliche Ecke des Lokals in Winterhude und bestellt ein Fischcurry. Das hat Folgen: Die Aussprache ist mitunter undeutlich, die Aussagen sind dafür umso klarer.

INTERVIEW: Jörg Schallenberg
FOTOS: Stefan Malzkorn

The Breeders.
Rollenmodell

[...]

SZ: Sagen Sie sich manchmal beim Aufwachen: „Super: Ich bin Kim Deal! Ist das nicht cool?“

Kim Deal: Jeden verdammten Morgen! (lacht) Und eine Sekunde später denke ich: Fuck! Wenn ich tatsächlich Kim Deal bin, werde ich bald sterben!

SZ: Wieso sterben?

Kim Deal: Rauchen, Trinken, schlechte Angewohnheiten. Ich mache das schon ziemlich lange.

SZ: Seit Ihrem letzten Projekt 'The Amps' haben Sie sieben Jahre nichts von sich hören lassen. Faul gewesen?

[...]

Kim Deal: Nun ja. Wie auch immer... ich fand einfach keine Musiker. Also bin ich 1998 allein ins Studio. Ich spielte Schlagzeug und Bass. Und dann habe ich noch einen Moog eingebaut: Der hörte sich so an: [...] Und es klang mies! Der Studiotechner hatte nur die ersten zwei Takte aufgenommen und geloopt – mit ProTools. Da dachte ich mir: „Jetzt reicht's! Ich gehe zu Albini!“ Also hat mein Vater die Instrumente auf die Ladefläche seines Pick-Up-Trucks gepackt und mich zu Steve Albini nach Chicago gefahren. Albini ist kein Produzent. Er nennt sich selbst einen „Aufnehmer“. Er nimmt dich nur auf. Aber das macht er verdammt gut.

[...]

²⁶

GALORE 2008/38:16

²⁷

Süddeutsche Zeitung 26.6. 2002, S. 14

Aufgaben (TEXT 1):

1. Lesen Sie den Anfang eines Interviews. Diesen kurzen Text nennt man „Journalistischer Vorspann“ oder einfach „Vorspann“. Wozu dient er?
2. Was glauben Sie, warum steht der Titel des Interviews in Anführungszeichen?
3. In einem Vorspann befinden sich viele Informationen, die die Kommunikationssituation beschreiben und näher charakterisieren: Zeitangabe, Ort, Schilderung der Atmosphäre usw. Lesen Sie den Text noch einmal und ergänzen Sie folgende Informationen:

1) Zeitangabe:

2) Ort:

3) Schilderung der Atmosphäre

Visuelle Informationen:

Akustische Informationen:

4) Details:

Lösung:

1. Der journalistische Vorspann hat die Funktion einer Einleitung in das Thema. Er informiert über die Zeit, über die Umgebung, bringt Informationen über die befragte Person.
2. Für den Titel werden meistens Worte der befragten Person gewählt. Ein interessanter Satz, eine attraktive Formulierung werden dann als Titel in Anführungszeichen verwendet.
3. Informationen:
 - 1) **Zeitangabe:** Das Interview wurde im Februar dieses Jahres, während des Mittagessens geführt.
 - 2) **Ort:** Hamburg, Lokal in Winterhude, in einer Ecke, beim Essen
 - 3) **Schilderung der Atmosphäre**

Visuelle Informationen: Die Sonne scheint.
Sie sitzen in der Nähe des Flusses.

Akustische Informationen: Der Fluss plätschert.
Die Aussprache ist undeutlich.
- 4) **Details:** Es gibt Fischcurry.

Aufgaben (TEXT 2):

1. Lesen Sie den Teil des Interviews und übersetzen Sie ihn.
2. Dieser Text stellt die authentische Wiedergabe eines Dialogs dar. Es ist deutlich zu sehen, welche Merkmale für authentische, aufgelockerte gesprochene Texte typisch sind. Machen Sie eine Liste typischer Merkmale.

Lösung:

2. Typische Merkmale

- umgangssprachliche Ausdrucksweise:
„Ist das nicht cool?“, „Jeden verdammten Morgen!“, „Wie auch immer“, „Das macht er verdammt gut.“
- expressive Wörter:
„Fuck!“, „sich besaufen“, „jemanden zu etwas verdonnern“
- Ausrufe:
„Jetzt reicht's! Ich gehe zu Albini!“
- Mode- und Fremdwörter:
„Kiff-Köpfe“, „loopen“, „total klar sein“, „cool“, „fuck“, „Band“, „Moog“ „Pick-Up-Truck“
- syntaktisch unvollständige Sätze:
„Faul gewesen?“, „Klingt, als hätten Sie...“ u.a.
- Die Gestik und Mimik kann auch durch Bemerkungen des Journalisten vermittelt werden, die dann im Text in Klammern stehen:
„(er lacht)“, „(Er hebt den Finger hoch und schaut plötzlich ganz streng.)“

7. Převyprávění: Portrét

Otázky

1. Co si představíte pod pojmem „portrét“?
2. Když myslíme na novinový žánr „portrét“, o kom se takové texty píší?

1. Co si představíte pod pojmem „portrét“?

- 1) Malba, fotografie – zobrazení člověka na obraze, v knize, na papíře
- 2) Filmový portrét – dokumentární film o nějaké osobnosti
- 3) Hudební portrét – dokumentární pořad např. v rádiu
- 4) Portrét jako novinový žánr

„Podle novinářské šablony se portrét dá nejsnadněji popsat jako na konkrétní osobu zaměřená reportáž. Často však obsahuje také komentující hodnocení. Ta někdy vznikají na podkladě interview, které portrétovaná osoba poskytla už dříve.“²⁸

Portrét může mít v různých novinách a časopisech také různou podobu. Vždy je však jeho součástí fotografie portrétované osobnosti. V portrétech bývá představena sportovní, umělecká či pracovní kariéra více či méně známé osobnosti. Jsou popisovány osobní zásluhy, pracovní úspěchy, často bývá osoba popisována díky zajímavé činnosti, kterou vykonává.²⁹

2. Když myslíme na novinový žánr „portrét“, o kom se takové texty píší?

Většinou o populárních osobnostech – o zpěvácích, hercích a jiných umělcích, o osobnostech politické scény, ale také o neznámých, něčím výjimečných osobnostech atd.

Na následující stránce naleznete tři portréty a doporučené úkoly.

²⁸ Ruß-Mohl / Bakičová 2005:64
²⁹ Srov. Rykalová 2009

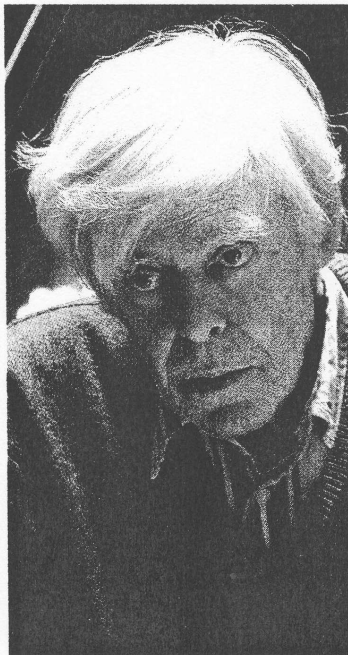
Hélène Grimaud

Die Eltern schickten die Tochter in den Ballettsaal, zum Kampfsport und auf den Tennisplatz. Es half nichts: Hélène Grimaud blieb eine Außenseiterin. Schließlich riet ihr ein Arzt, Klavierspielen zu lernen. Dadurch könne sie ihr Gleichgewicht finden, meinte er. Er sollte recht behalten. Niemand musste Hélène Grimaud je zum Üben anhalten; sie vergaß das Essen und den Schlaf. Im Alter von zwölf Jahren wurde sie als jüngste Schülerin aller Zeiten am Konservatorium in Paris aufgenommen. Wagemutig und maßlos, unverblümt und ungeduldig – so beschreiben Kritiker ihr Spiel. Dutzende Konzerte gibt sie im Jahr, von Detroit reist sie nach Paris, von Paris nach Stockholm. Kein Wunder, dass sie ein Buch über das Reisen geschrieben hat. Am 25. Mai 2010 ist sie mit dem Orchester des Mariinsky-Theaters St. Petersburg unter der Leitung von Valery Gergiev im Kulturpalast zu hören. (inwi)

Frans Brüggen

Frans Brüggen wuchs während des Krieges auf. Weil immerzu die Schule ausfiel, musste er die Langeweile verscheuchen. Er griff zur Blockflöte. Jeder in seiner Familie – er hat acht Geschwister – konnte ein Instrument spielen. Was als Zeitvertreib begonnen hatte, wurde rasch zum Lebensinhalt. Frans Brüggen schrieb sich am Amsterdamer Konservatorium ein, wo er bei Kees Otten studierte, einem Klarinettenisten. (Blockflöte im Hauptfach? Das kam damals noch nicht in Frage.) Sein Talent konnte niemand leugnen: Schon mit einundzwanzig Jahren trat er Professuren in Amsterdam und Den Haag an. Als ihm die Blockflöte nicht mehr genügte, wurde er Ensembleleiter – er gründete im Jahr 1981 das Orchester des 18. Jahrhunderts, das auf historischen Instrumenten spielt. Das Orchester wird am 20. Mai 2010 gemeinsam mit der Violinistin Isabelle Faust in der Frauenkirche auftreten. (inwi)

Juliane Banse

Juliane Banse mag Abenteuer. Im vergangenen Jahr ist die Sopranistin einmal in Zürich im Stockdunkeln aufgetreten. Publikum, Sängerin, Begleiter – niemand sah den anderen. Juliane Banse konnte die Zuhörer nicht mit einem Lächeln bezirzen, konnte den Gesang nicht mit einer Geste unterstreichen. Es herrschte absolute Dunkelheit – und damit blieb nur der Ton. Grund zur Furcht hat Juliane Banse nicht. Sie trat schon mit berühmten Dirigenten wie Claudio Abbado, Pierre Boulez und Sir Simon Rattle auf. Fast wäre sie übrigens Balletttänzerin geworden. Bevor sie Gesangsstunden nahm, durchlief sie eine vollständige Ballettausbildung an der Zürcher Oper. Manche sagen, diese Ausbildung merke man ihr an. Man könne sie nicht nur sehen, sondern auch spüren – und hören. Am 31. Mai 2010 singt sie im Schauspielhaus; András Schiff wird sie am Klavier begleiten. (inwi)

Aufgaben:

1. Auf den folgenden Seiten finden Sie 3 Porträts³⁰. Lesen Sie diese Texte.
2. Wählen Sie einen Text und lesen Sie ihn noch einmal.
Welche Wörter verstehen Sie nicht?
Über wen wird geschrieben? (nur Beruf)
3. Machen Sie sich Notizen in Stichpunkten, die Sie für die Beschreibung der Person für wichtig halten (Beruf, Alter, Hobbys, Kindheit usw.)
4. Bilden Sie eine Gruppe mit denjenigen Mitschülern oder Mitschülerinnen, die dieselbe Person gewählt haben.
5. Schreiben Sie einen eigenen Text über diese Person nach Ihren Notizen. Verwenden Sie eigene Formulierungen und Sätze.
6. Stellen Sie diese Person anderen Gruppen vor.
7. Sie haben gerade gelernt, einen Text mit eigenen Worten nachzuerzählen.

Hausaufgabe:

1. Wie oben gesagt, entsteht ein Porträt meistens auf Grund eines Interviews mit der porträtierten Person. Wählen Sie eine Person aus Ihrer Gruppe und machen Sie ein Interview mit ihr. Sie können auch das Interview nehmen, das Sie schon in einer der letzten Stunden geschrieben haben. Dann schreiben Sie ein Porträt.
2. Fügen Sie Ihrem Porträt ein Foto oder eine Karrikatur bei.
3. Ihr Lehrer oder Ihre Lehrerin hilft Ihnen bestimmt gern, ein gemeinsames Poster mit dem Porträt Ihrer Gruppe zusammenzustellen und an die Wand zu befestigen.

³⁰ F.A.Z. 18. 4. 2010, S. M3

8. Práce s kompozity: Reklama v tisku

Otázky

1. Kde všude se setkáte s reklamou?
2. Co jsou kompozita?
3. Jak byste přeložili složeniny: *Glasfenster a Fensterglas, Lederschuh a Schuhleder*?

2. Co jsou kompozita?

Kompozita jsou slova složená. Tento způsob tvoření slov je v němčině velmi častý. Nejvíce kompozit se vyskytuje mezi podstatnými jmény (např. *Brieftasche, Schwimmbecken*) a přídavnými jmény (*schwarzweiß, himmelblau*), slovesa tvoří kompozita jen velmi zřídka, nalezneme je především v odborných textech (např. *großschreiben*). Kompozita jsou výsledkem snahy po úsporném způsobu vyjadřování (patří k tzv. *Ausdrucksmittel der Sprachökonomie*). Také čeština má složeniny, které však zdaleka nejsou zastoupeny v takové míře jako v němčině. Při překladu je proto třeba vždy „rozšifrovat“ význam složeniny, v čemž nám pomáhají tzv. parafráze. Kompositum *Umweltschutz* můžeme parafrázovat jako *„Schutz der Umwelt“*, podobně vypadající kompositum *Lärmschutz* však opíšeme jako *„Schutz gegen Lärm“*. Mezi nejčastější způsoby překládání německých substantivních kompozit do češtiny patří:³¹

1) Spojení přídavného a podstatného jména:

die Apfeltorte → *jablečný dort*

Toto české pojmenování má stejnou funkci jako německé kompositum. Kdybychom použili překlad *dort z jablek*, odpovídal by spíše německé parafrázi *Torte aus Äpfeln*. Místo jednoho slova bychom byli nuceni použít slova tři.

der Klassenlehrer → *třídní učitel*

Třídní učitel je pevné pojmenování a má jiný význam než *učitel třídy*, tzn. ne každý učitel třídy (*Lehrer einer Klasse*) je třídním učitelem (*Klassenlehrer*).

2) Odvozené podstatné jméno

der Pilzesammler → *houbař*

Glashaus → *skleník*

Odvozování slov je v češtině velmi častý způsob slovotvorby. Základ slova (*houb-* příp. *skle-*) odpovídá první části německého kompozita (*Pilze, Glas*), druhou část složeniny (*Sammler, Haus*) vyjádříme v češtině koncovkou *-aři*, příp. *-ník*.

³¹ Pro podrobnější popis německých substantivních kompozit a jejich českých ekvivalentů srov. Kotlíková 2009

3) Spojení dvou podstatných jmen

die Bierflasche → láhev piva, láhev od piva

Na tomto příkladu je dobře vidět, jak je pro parafrázi německých kompozit důležitý kontext. Jen díky kontextu, ve kterém je složenina *Bierflasche* použita v textu, jsme schopni odhadnout, jestli je láhev plná nebo prázdná. V tomto konkrétním případě je české pojmenování jednoznačné.

4) České složeniny

A na závěr ještě několik českých složenin:

die Gasuhr → plynoměr

der Chorleiter → sbormistr

schwarzweiß → čenobílý

3. Jak byste přeložili složeniny: *Glasfenster* a *Fensterglas*, *Lederschuh* a *Schuhleder*?

Glasfenster - skleněné okno

Lederschuh - kožená bota

Fensterglas - okenní sklo

Schuhleder - kůže na boty

Aufgaben

1. Suchen Sie in Zeitungen und Zeitschriften nach Werbungen und bringen Sie eine tschechisch und eine deutsch verfasste Werbung, die Sie für wirklich gelungen halten.
2. Befestigen Sie alle Werbungen an die Wand (Tafel, Wandzeitung) und wählen Sie diejenige, die Ihnen am meisten gefällt.
3. Begründen Sie auf Deutsch Ihre Wahl.
4. Äußern Sie sich zu:
 - Produkt
 - Farbe
 - Form
 - Abbildung (Foto)
 - Sprachlichen Mitteln (Wortwahl)
 - Kreativität
5. Nehmen Sie die Werbung, die Sie mitgebracht haben. Beschreiben Sie das Produkt und erklären Sie die Werbung mit eigenen Worten auf Deutsch.

KEIN STRESS MIT KARIES!

elmex® ANTI-KARIES System

Säuren, die in der Plaque bei der Verstoffwechselung von Zucker gebildet werden, lösen Mineralien aus dem Zahnschmelz und Karies entsteht. Die tägliche Entfernung der Plaque auf Zahnoberflächen und Zahnzwischenräumen ist deshalb besonders wichtig!

elmex® ANTI-KARIES Zahnpasta

Der hohe Aminfluoridgehalt macht den Zahnschmelz säureresistent und schützt so vor Karies.

elmex® ANTI-KARIES Zahnbürste

Entfernt die Plaque gründlich bis in die Zahnzwischenräume.

elmex® ANTI-KARIES Zahnspülung

Bietet mit Aminfluorid, wirksamen Schutz vor Karies, speziell dort, wo die Zahnbürste nur schwer hinkommt.

Die Produkte des elmex® ANTI-KARIES Systems sind optimal aufeinander abgestimmt und verstärken sich gegenseitig in Ihrer Wirkung.

elmex®. Lachend zum Zahnarzt.

Aufgaben:

1. Schauen Sie sich die ELMEX-Werbung³² gut an und schreiben Sie alle Komposita, in denen das Wort „Zahn“ vorkommt, ab.
2. Übersetzen Sie alle gefundenen Komposita.
3. Bilden Sie Gruppen und machen Sie einen Wettbewerb, welche Gruppe die meisten Komposita mit „Hand-“ ausdenkt. (Variante: „Hals-“, „Bein-“, „Nase-“, „Kopf-“ usw.)
4. Aufgabe für zu Hause: Suchen Sie im Internet alle Komposita mit „Bio-“.
5. Machen Sie eine eigene Werbung auf deutsch.

Lösung:

1. Schauen Sie sich die ELMEX-Werbung gut an und schreiben Sie alle Komposita, in denen das Wort „Zahn“ vorkommt, ab.
2. Übersetzen Sie alle gefundenen Komposita.

Zahnschmelz	sklovina
Zahnoberflächen	povrch zubů
Zahnzwischenräume	mezizubní prostory
Zahnpasta	zubní pasta
Zahnbürste	zubní kartáček
Zahnspülung	ústní voda
Zahnarzt	zubní lékař

3. Bilden Sie Gruppen und machen Sie einen Wettbewerb, welche Gruppe die meisten Komposita mit „Hand-“ ausdenkt.

Hand- atlas	Hand- feger	Hand- spiegel
ball	gelenk	tasche
baller	gepäck	teller
besen	gerät	tuch
bewegung	harmonika	werk
bremse	kuss	werker
buch	schrift	zeichen
bürste	schuh	usw.

³² tv media Nr. 22, S. 33

9. Skupinový projekt „Wir sind Manga-Helden!!!“

Cílem této kapitoly je nadchnout nejen žáky, ale také učitele pro práci s na první pohled ne zcela srozumitelným textem. Takovýto text, zejména jedná-li se o text, který je mladé generaci žáků obsahově blízký, by neměl končit v koši, ale měl by se stát výzvou. Výzvou, která udělá hodiny němčiny ještě zajímavější, nápaditější a obohatí žáky i učitele.

Text „*Wir sind Manga-Helden!!!*“³³ pojednává o japonském fenoménu „Manga“, který se pro mladou generaci stává životním stylem a jako lavina pohlcuje i střední Evropu. Právě proto se jedná o téma pro žáky, a jistě také jejich rodiče, velmi zajímavé.

Žáci si v hodinách vytvoří svůj vlastní projekt, jehož cílem je dobře porozumět obtížnému textu. Naučíme žáky nebát se neznámých slov a povzbudíme je k vyhledávání informací na německy psaných internetových stránkách. V neposlední řadě dostanou žáci možnost svůj projekt prezentovat před ostatními žáky.

Do projektu se může s různými texty zapolit více škol, které mohou uspořádat soutěž o nejzajímavější projekt.

³³ passt!!!! Oktober 2008, S. 5

Aufgaben:

1. Lesen Sie den Vorspann des Textes „*Wir sind Manga-Helden!!!*“ auf der folgenden Seite. Haben Sie eine Vorstellung, worum es in diesem Text geht?
2. Die ganze Gruppe wird an einem Projekt zusammenarbeiten. Das Ziel dieses Projekts ist es, den ganzen Text auf eine interessante Weise zu erklären und die neue „Manga-Kultur“ vorzustellen.
3. Für diese Aufgabe brauchen Sie mehr Zeit und Vorbereitung:

1) Bilden Sie 6 Paare oder Gruppen zu dritt.

2) Jede Gruppe hat die Aufgabe, einen anderen Begriff vorzustellen:

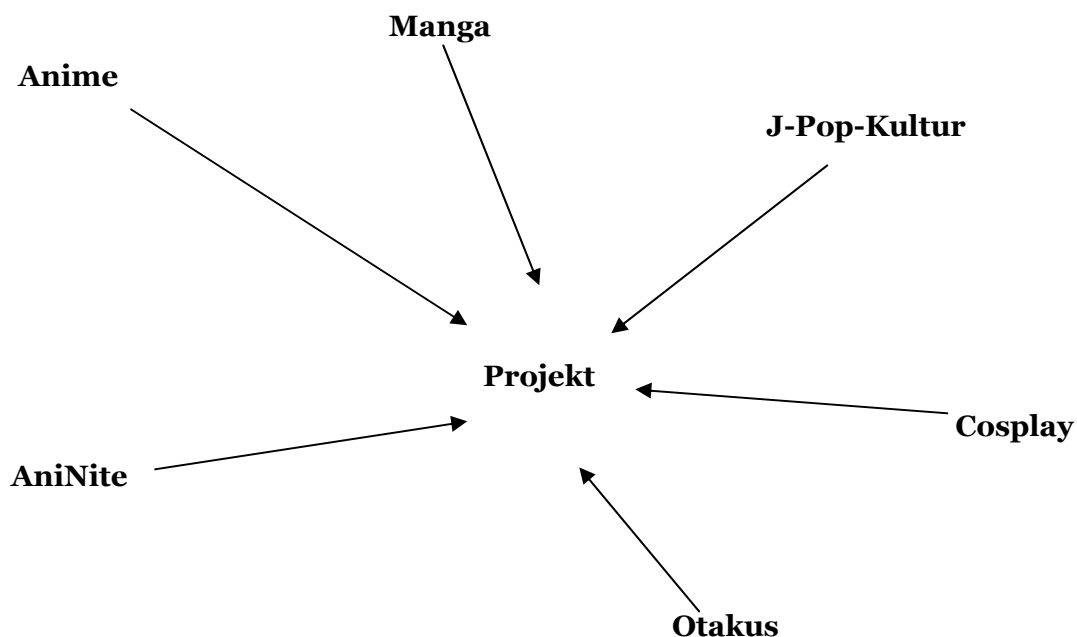
Suchen Sie im Internet nach der Erklärung, nach interessanten Bildern und Fotos, nach anderen, mit diesem Begriff zusammenhängenden, Texten. Die Links im Internet helfen Ihnen, viele Informationen zu gewinnen. Arbeiten Sie dabei mit den deutschsprachigen Internetseiten, damit Sie Ihre Informationen einfacher auf Deutsch präsentieren können.

3) Machen Sie eine verständliche und attraktive Präsentation in Ihrer Gruppe.

4) Die einzelnen Präsentationen bilden einzelne Teile eines Mosaiks über die Manga-Kultur.

5) Wählen Sie einen Koordinator (Mitschüler, Lehrer), der Ihre Präsentationen zu einer schönen Vorstellung inszeniert, und Ihr Projekt ist fertig.

6) Stellen Sie Ihr Projekt „Wir sind Manga-Helden“ anderen Gruppen vor!

Anime, Manga, J-Pop und Visual Kei – das ist die Welt, in der sich „Otakus“ wohlfühlen.

Petra Polak war auf der AniNite, wo sich die Fans japanischer Popkultur treffen.

Ploppi! Die Glaskugel flutscht in den Fläschenshals, und schon kann man den Softdrink, der wie flüssiger Fizzers-Traubenzucker schmeckt, trinken. Das japanische Kult-Sommergetränk Ramune, das mit einer gläsernen Murrel verschlossen ist, die beim Trinken gluckst und rattert, ist der neueste Import aus Japan. Manga und Anime, die „japanischen Disneys“, sind längst fester Bestandteil der J-Pop-Kultur, die sich nach und nach in Europa ausgebreitet hat.

Die typischen Charaktere mit den über großen Augen und den langen Beinen haben auch hier die Welt der Comics und Trickfilme verlassen und dienen als Inspiration fürs eigene Outfit. Cosplay heißt der Trend, bei dem Fans in oft sehr aufwändiger Kostümierung ihre Lieblingscharaktere aus Manga und Anime nachstellen. Eine gute Möglichkeit, sich als Cosplayer in Szene zu setzen und sich mit Gleichgesinnten auszutauschen, bietet das größte Japan-Festival im Wiener WUK (Workstätten- und Kulturhaus) – die AniNite.

4000 „Otakus“, wie überzeugte Japan-Fans und -Freaks genannt werden, kamen Ende August. So wie Tamara van Oyen (14) und Anna-Lucia Becker (13), die als Miranda Lotto und Ticky Mick von „D.Gray-man“, einem japanischen Manga der Zeichnerin Katsura Hoshino, verkleidet sind. Die beiden sind sich einig, warum es immer mehr Animes und Manga gibt: „Hollywood sind die

Ideen für gute Filme ausgegangen, dadurch regieren Animes gerade die Welt.“

Jedenfalls regieren sie auf der AniNite. Filmprogramme und Cosplay-Wettbewerbe lassen Anime Wirklichkeit werden. Dazu gibt's Karaoke, Sumoringen, Videogame-Turniere und Maskottchenwettbewerbe, wo die Otakus beweisen können, was sie drauf haben. „Es ist einfach etwas komplett anderes. Es unterscheidet sich total von unserer Kultur“, sagt der 25-jährige Alexander Neubauer über japanische Eigenheiten. Er hat durch seinen Beruf im Gastgewerbe viel mit Asiaten zu tun. „Japaner reichen alles immer mit zwei Händen. Sie sind höflicher und nicht so temperamentvoll.“

Verschiedene Reaktionen

Die Kostümierung muss nicht nur den Lieblingscharakter aus einem Anime oder Manga darstellen, auch Videospiele, Rockgruppen und aktuelle Filme werden gecostumt. So ist die 22-jährige Sabrina Radax in der Aufmachung des von Heath Ledger verkörperten Joker in der neuesten Batman-Verfilmung gekommen.

„Ich schaue so aus, wie ich mich fühle, und muss mich an niemanden anpassen“, erklärt Alexander Spindler sein Ich. Er stellt keine bekannte Figur dar, nur sich selbst. Die schwarze Kleidung, die Haare, die ausgefallenen Schuhe – sie sind er. „Die Gesellschaft

reagiert verschieden darauf“, erzählt Spindler. Doch auf der AniNite schaut niemand schief. Hier wird man eher komisch angeschaut, wenn man nicht verkleidet ist.

Als Vorbild dienen auch Visual-Kei-Bands, das sind Musiker aus der Independent-Szene, die wegen ihrer extravaganten Punk- und Gothic-Aufmachung auffallen. Das kommerzielle Gegenstück dazu ist J-Pop. Zu den bekanntesten Vertreterinnen zählen Ayumi Hamasaki und die Puffy AmiYumi Band. Neben ihren Hits sind auch ihre Mode, ihre Texte und ihre TV-Show „Ayu ready“ legendär.

Die 18-jährige Mangazeichnerin Marlene Walcher, die sich selbst als „gebildeter Mangafan“ bezeichnet, liebt es, immer Neues auszuprobieren. Sie hat sich erst vor kurzem einen Nohohon gekauft. Dieses kleine solarbetriebene Männchen mit dem glückseligen Lächeln bewegt den Kopf in fast monotoner, aber beruhigender Weise immer von links nach rechts oder von vorne nach hinten. Es ist „typisch für den japanischen Arbeitsplatz“, weiß Walcher, wo der Nohohon für verschiedene Stimmungen sorgt.

Was nun Japan so beliebt macht für uns Europäer, erklärt Walcher ganz simpel: „Es ist immer was im Trend, und jetzt sind halt einmal die Japaner dran.“

www.aninite.at
www.animeboard.at
www.imaco.or.at

10. Jak na odborné texty: Burzovní zprávy

Žáci se učí odborný jazyk, aby dokázali přeložit odborné texty a rozuměli jejich obsahům. Odborné texty se však zdají být pro výuku problematické, neboť žáci, na které jsou kladeny příliš vysoké, nebo naopak příliš nízké nároky, ztrácejí motivaci se učit. Mezi „vysoce specializované“ a pro laika mnohdy nesrozumitelné texty, se kterými se setkáváme v tisku, patří například burzovní zprávy (Börsenberichte). Ale my jako učitelé musíme myslet na to, že existuje celá řada povolání, kde třeba právě náš žák bude muset denně číst takovéto odborné texty (jako finanční analýzy, burzovní zprávy, hospodářské texty apod.) a rozumět jim.

V následující kapitole bychom chtěli představit jednu z možností, jak by se s takovými odbornými texty dalo v hodinách němčiny pracovat a obohatit o nové vědomosti nejen žáka, ale také sebe.

10. 1 Burzovní zprávy

Odborné texty (Fachtexte) jsou, jak známo, bohaté na odborné výrazy, termíny, komplikované větné konstrukce apod. Z tohoto důvodu bývají takovéto texty pro noviny upravovány a „překládány do srozumitelného jazyka“, neboť noviny jsou určeny pro široký okruh čtenářů.

Burzovní zprávy však tvoří výjimku. Patří k těm odborným textům, které bývají otištěny nepřepřacované. Z tohoto důvodu budou v našich hodinách tvořit velmi zajímavý materiál. Burzovní zprávy nalezneme převážně v rubrikách „Finance“, „Ekonomika“ apod., a mají následující vlastnosti:

1. Jedná se o krátké texty, které mají délku zprávy.
2. Zprostředkovávají fakta, čísla, údaje v procentech.
3. Ačkoli jsou umístěny vždy ve stejné rubrice, jsou některé čistě věcné, jiné s prvky komentáře. Je to vlastně komentující popis aktuální situace na burze, který je ze stylistického hlediska velmi zajímavý a jedinečný.
4. Ve velké míře jsou používány stylově zabarvené jazykové prostředky a odborná slovní zásoba.

10. 2 Jazykové zvláštnosti burzovních zpráv

Jazyk burzovních zpráv je bohatý na metafory a perifráze, personifikace, hodnotící adjektiva a adverbia, eliptické formulace, obměny ustálených slovních spojení a na odborné výrazy a termíny, které jsou pro laika mnohdy neznámé.

Burzovní zprávy jsou obzvláště bohaté na **metafory (Metaphern)**: *Talfahrt, Absturz, Kurssturz, Kurssprung, Rekordtief*. Slouží zde především k oživení a názornosti informací³⁴:

- *Eine Erholung ist derzeit nicht in Sicht.*
- *Eine turbulente Börsenwoche fand in Wien einen relativ ruhigen Ausklang.*
- *Während die Halbjahresbilanz der internationalen Leitbörsen tiefrot gefärbt ist, glänzt Wien mit einem Plus von immerhin rund neun Prozent.*
- *Die Aktie legte zum Wochenausklang einen Höhenflug von 2,18 Prozent aufs Parkett.*

Specialitou burzovních zpráv jsou **zvířecí metafory (Tiermetaphern)**. „Optimistische Börsianer werden von Wirtschaftsjournalisten mit Vorliebe *Bullen*, pessimistische *Bären* genannt. Davon abgeleitet werden auch Komposita wie *Bullenstimmung* oder *Bärenstimmung* an der Börse.“³⁵

Často se vyskytují **frazeologismy (Phraseologismen)**:

- *rote Zahlen schreiben*
- *aufs Parkett legen*
- *an die Börse gehen*
- *unter Druck geraten*

V případě, že jsou vlastnosti a schopnosti člověka přeneseny na neživé věci a abstrakta, hovoříme o **Personifikaci (Personifizierung)**:

- *Der deutsche Aktienmarkt hat seine Talfahrt ungebremst fortgesetzt.*
- *Der deutsche Aktienindex DAX verlor ...*
- *Die Allianz-Papiere notieren ...*
- *In Düsseldorf haben sich die regionalen Werte freundlich gezeigt.*

Často se vyskytují také **hodnotící adjektiva a adverbia (wertende Adjektive und Adverbien)**, která komentují situaci na burze:

- *die Stimmung sei **katastrophal***
- ***schlechte** Unternehmensnachrichten*
- *sich **freundlich** zeigen*

³⁴ Srov. Schneeweiß 2000
³⁵ Schneeweiß 2000:119

- ***spektakuläre** Gewinne einfahren*
- ***zu stark** ist die Nachfrage*
- *ein **leichter** Anstieg von 4,7 Prozent*
- *nach **fulminantem** Start*

Jak již bylo zmíněno, je jazyk burzovních zpráv bohatý na **odborné termíny (Fachtermini)** a formulace, které jsou pro laika velmi často nesrozumitelné:

- *Der Nebenwerte-Index M-DAX lag 1,9 Prozent niedriger bei 3840 Punkten.*
- *Während DAX und Co. arg absackten, legte der ATX seit Jahresbeginn neun*
- *Prozent zu.*
- *die Binität herunterstufen*
- *mit festeren Kursen schließen*
- *schwächer eröffnen*
- *etwas leichter notieren*

Jazyk německých burzovních zpráv je také bohatý na **kompozita**. To spolu s hojným užíváním abstraktních nominálních konstrukcí svědčí o snaze o ekonomické vyjadřování.

10. 3 Plánování učební jednotky

Ať už plánujeme jakoukoli vyučovací jednotku, musíme zohlednit celou řadu faktorů, kterými jsou např. typ školy, věk žáků, jejich jazyková úroveň, mentální přizpůsobivost, ale také podmínky pro výuku a výukové cíle. Naším cílem tedy bude naučit žáky, jak přistupovat k odborným textům, pomoci jim najít způsob, jak jakémukoli odbornému textu efektivně porozumět.

Pracujeme-li s odbornými texty, navrhuji Buhlmann/Fearns³⁶ rozdělit vyučovací jednotku do čtyř fází:

1. krok: Osvojení jazykových prostředků

Tímto krokem se rozumí získání základních znalostí cizího jazyka, tzn. osvojení si základní slovní zásoby a základních gramatických pravidel, které umožní jak porozumění textu, tak vyjádření vlastních myšlenek. Na tomto místě bych ráda dodala, že úspěšnost při analýze odborných textů závisí na mnoha faktorech. Je to na jedné straně jazyková vybavenost žáků, na straně druhé také jejich věk, životní zkušenosti a odborné znalosti.

³⁶

Buhlmann/Fearns 2000

2. krok: Získání odborných znalostí

V této fázi se žáci seznámí s finančními pojmy, s jejich významem, mají se tyto pojmy naučit definovat, vysvětlit a rozumět jim, a to v této fázi jen v mateřském jazyce. Takovými pojmy jsou např:

akcie, akcionář, burza, cenné papíry, cílová cena, index, kurz, podíly, stagnace, trh, měnová politika, kapitálové trhy

Důležitá jsou také slovní spojení a fráze:

- *koruna posílila*
- *papíry se vrátí na svá maxima*
- *také technologické firmy zpevňovaly*
- *akcie se propadly / oslabovaly / pociťují současné burzovní turbulence*

3. krok: Osvojení odborných výrazů v cizím jazyce

Odborné výrazy tvoří základ odborné komunikace a žáci, kteří již chápou jejich význam se mají naučit jejich ekvivalentům v cizím jazyce.

Aktien, Aktionär, Anleger, Börse, Index, Kurs, Wertpapiere, Branchenführer, Finanzkrise, Kostenbelastungen, Kursentwicklung, Kursgewinne, Kurssprung, Preisverfall, Rekordhoch, Steigerungsraten, Übernahmespekulationen, Wachstumsraten, Wertzuwächse

4. krok: Naučit se, jak pracovat s textem

V této fázi mají být žáci seznámeni s odborným textem (burzovní zprávou) v mateřském jazyce a následně se stejným typem textu v jazyce cizím. Žáci nejprve vyhledají odborná slova a slovní spojení v českém textu a poté v textu cizím. Společně budou hledat důležitá místa v textu, tzn. vyhledávat adekvátní informace a sestavovat co nejpřesnější význam textu.

Příklady české:

- *Evropské a americké akcie se ve čtvrtek vzpamatovávaly z propadu předešlých dní.*
- *Nejvíce posilovaly telekomunikační firmy, ...*
- *Francouzská Orange zpevnila o 3,4 procenta ...*
- *Také technologické firmy zpevňovaly.*
- *Nahoru vylétl také kurs zlata a stříbra.*
- *Podobně reagovalo i stříbro, ale propadl se kurz platiny.*
- *Její index DAX si připsal 1,89 procenta a zakončil na 4174 bodech.*

Příklady německé:

- *Die Allianz-Papiere notieren mit 180 Euro auf dem tiefsten Stand seit Juni 1997.*
- *Eine turbulente Börsenwoche fand in Wien einen relativ ruhigen Ausklang.*
- *Während die Halbjahresbilanz der internationalen Leitbörsen tiefrot gefärbt ist, glänzt Wien mit einem Plus von immerhin rund neun Prozent.*
- *Die Aktie legte zum Wochenausklang einen Höhenflug von 2,18 Prozent aufs Parkett.*
- *Noch besser verabschiedete sich nur ein Titel ins Wochenende: Voestalpine verteuerte sich um 2,22 Prozent.*

Následují dva texty, český a německý.

Český text: *HN*, 4. 2. 2008, s. 22

Německý text: *F.A.Z.*, 4. 1. 2008, s. 21

STALO SE

Koruna vylepšila rekord vůči americké měně

Koruna v pátek vylepšila své maximum k dolaru až na 17,29 Kč/USD. Přispěl k tomu propad americké měny na světových trzích, vyplývá z informací serveru Patria Online. Do blízkosti rekordu kurz posunulo ranní posílení koruny, impulz k jejímu překonání pak přišel spolu s americkými daty z tíhu práce. Vývoj na americkém trhu práce ukazuje na hlubší útlum a po prudkém zpomalení HDP ve čtvrtém kvart-

ále se zvyšuje pravděpodobnost recese. To znamená i nárust spekulací na další výrazné uvolňování měnové politiky v USA.

Od září přestanou platit papírové dvacetikoruny

Od září letošního roku přestanou platit papírové dvacetikoruny. Rozhodla o tom bankovní rada České národní banky, protože tyto bankovky již přestaly plnit funkci oběživa.

Neoznačené zprávy jsou převzaty z ČTK

Výsledky fondů

Název fondu	Správa	ISIN	Měna	Vlast. jmění na pod. 1 mil. Kč	Změna V. 12 měsíců (v %)	Změna V. 12 měsíců poplatek (v %)	Max. výst. 12 měsíců (v %)	Max. výst. 12 měsíců poplatek (v %)	
UNION INVESTMENT PRIMA FOND	UNION INVESTMENT PRIMA FOND	DE000979463	CZK	153,67	44,80	-0,41	-	1,20	0,0
UNION INVESTMENT PRIMA FOND	UNION INVESTMENT PRIMA FOND	DE000979463	CZK	48,48	45,67	-	-	-	-
UNION INVESTMENT PRIMA FOND	UNION INVESTMENT PRIMA FOND	DE000979463	EUR	398,70	103,19	-0,35	16,82	5,00	0,0
UNION INVESTMENT PRIMA FOND	UNION INVESTMENT PRIMA FOND	DE000979463	EUR	104,21	100,32	0,48	-0,08	2,00	0,0

AKCIE VE SPAD

Aktie	Spad	ČEZ	ECM	Unipetrol
AAA Auto	+1,9 %	30,5 Kč	816 Kč	948 Kč
Orco	+3,7 %	1773 Kč	500,4 Kč	295,2 Kč
Pegas Nonovens	+1,1 %	681,2 Kč	7475 Kč	295,2 Kč
Philip Morris ČR	+0,5 %	7475 Kč	500,4 Kč	295,2 Kč

České akcie zlevnily více než jiné, ale nákup je stále rizikem

Jan Sochor

www.hned.cz/sochor

PRAHA, 4. 2. 2008

České akcie pocitují současně burzovní turbulence hůře než západoevropské kapitálové trhy a dokonce i více než okolní burzy v Maďarsku a v Polsku.

Vyšší jsou denní výkyvy a hlubší byl i celkový lednový pokles, když burza v Praze přišla o 17 procent, polský trh o více než 14 procent a západní Evropa kolem 12 procent.

»Specifika vývoje jednotlivých burz bych hledal v konkrétní skladbě trhu a firmách, s jejichž akciemi se na určité burze obchoduje. V Praze je jen několik málo velkých firem, mezi nimiž jasně dominuje energetický ČEZ, což se může přeměnit v rychlý pokles indexu, ale i v rychlý růst,« říká analytik společnosti BH Securities

Petr Hlinomaz. Právě s akciemi ČEZ obchodují hlavně velké zahraniční fondy a ty se v případě krize snaží získat peníze prodejem akcií, které v minulosti hodně rostly, což je případ Česka. Vyšší výprodej v zahraničí tak sraží tuzeňský trh hlouběji než okolní burzy.

Stejně jako ve světě odnější i v Česku krží nejvíce akcie bank a realitních firem. Úplně nejhůř si v lednu v Praze vedly akcie realitní BCM, které propadly o 35 procent. O 30 procent přišly ceně papíry rakouské Erste Bank.

Ani přes tyto prudké propady však nepanuje shoda, zda jsou cenové papíry bank a developerů v současnosti tou nejvýhodnější investicí. Pravidlo, že co zlevní nejvíce, znovu nejvíce poroste, u těchto firem platit nemusí. »Doporučujeme pomalu nakupovat, ale spíše sektory nezasážené krizí

– energetika, telekomunikace. Nečekáváme, že se některé papíry, zejména developerů, vrátí na svá maxima. Tedy ne vždy má smysl koupit papír, který nejvíce propadl,« říká Jan Procházka ze společnosti Cyrrus.

V případě pokračujících turbulencí na trhu budou investoři akcie developerů prodávat jako první. »Firmy nevyplácí dividendy a zisk investorů je postaven čistě na vývoji ceny akcií na burze. Majetek těchto firem je málo likvidní a po dlouhou dobu cyklu developerského projektu zůstává v zástavě u některé z bank,« vysvětluje Hlinomaz.

Podle odhadů bude nervozita na trzích, projevující se silnými poklesy, které střídají silné růsty, pokračovat ještě několik měsíců.

Nejhorší leden v dějinách burzy, str. 15

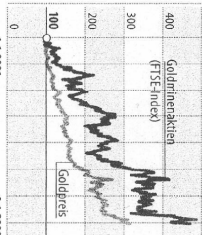
Kurssprung für Aktien von Goldproduzenten

Noch schneller als Gold gewinnen: Anteile der Fördergesellschaften an Wert. Doch nicht alles glänzt, was mit dem Edelmetall zu tun hat. Die Werte südafrikanischer Minen hinken hinterher.

FRANKFURT, 3. Januar. Mit Kurssprüngen von 10 bis 20 Prozent haben Aktien von Goldproduzenten in der ersten Woche des Jahres 2008 die stark gestiegenen Goldpreise reagiert. Besonders kräftig waren die Wertzuwächse bei den Tiegeln der in Australien gehaltenen Newcrest. Auch im langfristigen Vergleich haben Goldminenaktien den Anlegern viel Freude bereitet. Der Wert der im FTSE-Goldindex vertretenen Titel lag im vergangenen Jahr um 10 Prozent mehr als vertieft hat sich damit stabilisiert als der Goldpreis gestiegen.

Goldene Zeiten

Goldminenaktien und Goldpreis

Quelle: Interim Research, Bloomberg

Missglückter Auftakt an der Wall Street

Seit 1945 ist der Dow Jones am ersten Handelstag nur zweimal kräftiger gefallen / Arbeitsmarkt am Freitag im Fokus

NEW YORK, 3. Januar. Das neue Jahr begann an der Wall Street genauso, wie das alte aufgetaucht hatte: mit starken Kursauschlägen und negativer Tendenz. Das populäre Marktbarometer Dow Jones fiel um 1,3 Prozent auf 11.730,2 Punkte. Der zweite Wertsteigerer des Jahres aufgrund von Anzeichen konjunktureller Schwäche sowie steigenden Rohölpreisen um 1,67 Prozent auf 13,044 Punkte. Das seit der drittgrößten Verluste des Dow Jones seit Ende des Zweiten Weltkriegs gewesen, teilte das Finanzmagazin Wall Street Journal dem Investment Group mit. Der breitere gefas-

fiel der Preis zeitweise auf rund 250 Dollar je Feinunze (31,1 Gramm). Dem hatten die Kosten für Energie und Stahl gestiegen. Steigerungen der jährlichen Kosten von mehr als 15 Prozent sind keine Seltenheit. „Jeden Einkauf von Dienstleistungen und Beschaffungsmaterialien ist mit einer Steigerung verbunden“, heißt es in der Bilanz. „Die Kosten für Energie und Stahl sind in den letzten Jahren konstant, die neuen Vorleistungen an Kupfer, Erz oder Uran erschließen wollen“, erläutert Manuel Teneckel, Fondsmanager bei der DWS.

Ein weiterer Faktor, der die Kursentwicklung einiger Goldaktien bremsen könnte, ist die Erwartung, dass die Produktion von Gold in diesem Jahr um 20 Prozent zunehmen wird. Der Jahreszuwachs war Gold noch ein Ladestützpunkt, weil unter anderem viele westliche Notenbanken ihre Goldreserven reduzieren.

Die großen Goldmengengesellschaften

Barikade in Milliarden Dollar

Unternehmen	Goldpreis (USD/Unze)
Newmont	24,0
Newcrest	14,8
Anglo Gold Ashanti	12,7
Kinross	12,1
Gold Fields	10,0
Libt Gold	6,3
Hartroy	4,3

F.A.Z.-Gold-Markt

braucher weiter zurückzulegen wird, und das wird schließlich die gesamte Konjunktur schwächen“, sagte Henry Herrmann, Vorstandschef der Fondsgesellschaft Wall & Reed. „Es ist besser, wenn man sich an den ersten Freitag des Jahres anpasst, als sich an den ersten Freitag des Jahres anpasst“, sagte Henry Herrmann, Vorstandschef der Fondsgesellschaft Wall & Reed. „Es ist besser, wenn man sich an den ersten Freitag des Jahres anpasst, als sich an den ersten Freitag des Jahres anpasst.“

Die Börse heute

Der Härtelest der Woche

Dax	F&Z-Rendite 10 J.	Dollar je Euro	Robi 1 je Baril
7900	4,52	1,46	100,0
7900	4,44	1,46	90,0
7900	4,36	1,46	80,0
7900	4,28	1,46	70,0
7900	4,20	1,46	60,0
7900	4,12	1,46	50,0
7900	4,04	1,46	40,0
7900	3,96	1,46	30,0
7900	3,88	1,46	20,0
7900	3,80	1,46	10,0
7900	3,72	1,46	0,0

Die ersten amerikanischen Konjunkturdaten im neuen Jahr und der Rekordpreis für Rohöl stellten die Anleger vor eine Herausforderung. Die Aktienmärkte in dieser Woche auf eine ernste Probe. Doch der erste Härtelest für die Verfassung der Börse steht erst an diesem Nachmittag. Am Freitag, 14.30 Uhr europäischer Zeit wird für die Vereinigten Staaten bekanntgegeben, wie hoch die Arbeitslosenquote im Dezember ausgefallen war. Erwartet wird ein leichter Anstieg von 4,7 Prozent. Im November lag sie bei 4,3 Prozent. Sollte der Zuwachs höher ausfallen, dürfte dies die Furcht vor einer Rezession in der größten Volkswirtschaft der Welt schüren.

Das Parkettgespräch

Schillernde Rekorte

Zwischen Rohstoffen muss stärker differenziert werden

Der Goldpreis auf einem Rekordhoch, der Ölpreis bei 100 Dollar je Baril (159 Liter). An den Rohstoffmärkten können Investoren auf den ersten Blick derzeit spektakuläre Gewinne einfahren. Seit dem Beginn der Finanzkrise und dem Sorgen um eine Konjunkturschwäche in den Vereinigten Staaten haben die Rohstoffe sich deutlich erholt. Während allerdings unterschiedlich reagiert. Während Gold- und Ölpreise auf Höchstständen notieren, sind die Preise für die meisten Industriemetalle vorläufig zurückgefallen. Gleichzeitig fragen sich Investoren, ob die Preisexplosionen in den Rohstoffen die Profitabilität von Unternehmen schmälern werden.

Paul Horsnell, Chef bei Barclays Capital für die Rohstoff-Analyse, hält nichts von dem schillernden Begriff eines „Superzyklus“ bei Rohstoffen. „Das impliziert, dass die Rohstoffpreise in den nächsten Jahren weiter ansteigen werden“, sagt er. „Das ist eine Überhöhung.“ Der Begriff bedeutet, dass Rohstoffpreise in den nächsten Jahren weiter ansteigen werden.

Barclays Capital erwartet, dass der Ölpreis in diesem Jahr im Durchschnitt bei 87,40 Dollar je Baril liegen wird – 20 Prozent über dem Durchschnittspreis des vergangenen Jahres. Das impliziert, dass der Ölpreis in diesem Jahr um 20 Prozent steigen wird. Der Ölpreis ist über die Marke von 100 Dollar je Baril gestiegen, was den Rohstoffmarkt in den letzten Jahren zu den höchsten Preisen seit Ende des Zweiten Weltkriegs geführt hat.

10. 4 Znalosti a vědomosti žáků

Je jisté, že na různých typech škol a v různých ročnících budou mít také žáci různé stupně znalosti jazyka a různé odborné vědomosti. Tato skutečnost velkou měrou ovlivní plánování vyučovací jednotky.

Skupina A: jazykové znalosti – začátečníci / odborné znalosti – začátečníci

Do učební jednotky by měly být zahrnuty všechny čtyři kroky. Žáci si musí osvojit jak všeobecné znalosti cizího jazyka, tak odborné vědomosti, než se pustí do rozboru odborného textu, jakým burzovní zprávy jsou.

Skupina B: jazykové znalosti – začátečníci / odborné znalosti – pokročilí

U těchto žáků je třeba nejprve zdokonalit všeobecné jazykové znalosti. Protože už ale tito žáci mají odborné vědomosti, může vyučující přejít rovnou ke kroku č. 3 a zprostředkovat žákům německé odborné pojmy. U této skupiny žáků by také bylo možné první a třetí fázi spojit, čímž bychom docílili vyšší efektivity vyučování.

Skupina C: jazykové znalosti – pokročilí / odborné znalosti – začátečníci

Žáci této skupiny mají velkou výhodu v tom, že disponují dobrými znalostmi německého jazyka. Můžeme vycházet z toho, že jim i velká část odborných názvů není neznámá a že je dokáží přeložit do češtiny. Protože ale tyto pojmy nedokáží definovat, neznají jejich pravý význam z důvodu nedostatečných odborných znalostí, leží těžiště vyučování v první řadě ve fázi č. 2.

Skupina D: jazykové znalosti – pokročilí / odborné znalosti – pokročilí

Také, a možná především pro žáky této skupiny jsou burzovní zprávy velmi přínosným autentickým materiálem. I když mají tito žáci velmi dobré jazykové znalosti a odborné vědomosti, neznamená to ještě, že mají schopnost rozumět obraznému vyjadřování a specifické metaforice a správně ji dešifrovat. Proto by mělo v centru pozornosti u této skupiny žáků stát osvojení si strategie recepce textu a porozumění významu textu jako celku ve všech jazykových rovinách.

Díky vysoce zajímavému jazykovému materiálu, který burzovní zprávy nabízejí, mohou být využívány jako autentické texty nejen při výuce na středních školách, ale také např. v lexikologii, syntaxi, sémantice, stylistice či textové lingvistice při studiu germanistiky na školách vysokých.

Didaktické testy

Úloha s výběrem odpovědi (1.)

AUFGABE

Lesen Sie den folgenden Text und finden Sie für die Lücken **1 – 4** die richtigen Wörter **A – C**. Kreuzen Sie Ihre Lösungen an.

Alle anderen

**Ein (1.) ____ Liebesfilm mit Ironie und Komik.
Ein Kinotipp von Melanie Helmers**

Ein Urlaub auf Sardinien bringt die Beziehung von Gitti und Chris durcheinander. In einem einsamen Haus (2.) ____ der Mittelmeerinsel lernen wir sie in vertrauter Zweisamkeit kennen, ihre Albernheiten, ihre Rituale, aber auch ihre unerfüllten Wünsche, großen Unterschiede und Machtkämpfe. Die Konflikte spitzen sich zu, als sie einem anderen Paar begegnen. Besonders Chris (3.) ____, sich mit den anderen zu vergleichen. Es beginnt ein Macht- und Geschlechterkampf um die eigene Rolle, um die Lebenseinstellung, um Erwartungen und Gefühle. Die Regisseurin Maren Aden gewann auf der Berlinale (4.) ____ Großen Preis der Jury, ihre Hauptdarstellerin Birgit Minichmayr einen Silbernen Bären. (*Presse und Sprache*, Nr. 630, S. 9)

1.	A) deutsche
B) deutscher
C) deutschen	2.	A) auf
B) an
C) in
3.	A) fangt an
B) fängt an
C) anfängt	4.	A) die
B) das
C) den

Lösung:

1. B / 2. A / 3. B / 4. C

Úloha s výběrem odpovědi (2.)

AUFGABE

Lesen Sie den folgenden Text und finden Sie für die Lücken **1 – 4** die richtigen Wörter **A – C**. Kreuzen Sie Ihre Lösungen an.

Das Allgäu lädt zu einem (1.) ____ Urlaub in der Natur ein.

Wer (2.) ____ gemütliche, historische Deutschland kennen lernen will, sollte ins Allgäu fahren. In (3.) ____ wunderschönen Alpentälern gibt es nicht nur grüne Wälder, bunte Wiesen und glasklare Seen, (4.) ____ auch schöne Architektur und Kultur. Im Osten der Region steht zum Beispiel das Märchenschloss Neuschwanstein, und überall sieht (5.) ____ die Tradition. Hier tragen viele Menschen noch Trachten und die Kühe tragen Glocken. Trotzdem gehen die Gastwirte im Allgäu mit der Zeit, und so haben sie aus ihrer wildromantischen Heimat das Land der „Wellness“ (6.) ____.

(*Presse und Sprache*, Nr. 630, S. 9)

1.	A) erholsamem
B) erholsamen
C) erholsamer	2.	A) den
B) die
C) das	3.	A) seinen
B) ihren
C) Ihren
4.	A) aber
B) sondern
C) deshalb	5.	A) wir
B) er
C) man	6.	A) machen
B) gemachen
C) gemacht

Lösung:

1. B / 2. C / 3. A / 4. B / 5. C / 6. C

Úloha se stručnou odpovědí (1.)

AUFGABE

Lesen Sie den folgenden Text und setzen Sie in die Lücken **1 – 8** das daneben angeführte Wort in der passenden Form ein. Sie dürfen dabei jeweils nur ein Wort in die Lücke einfügen. Vorsicht, vergessen Sie nicht, Ihre Lösung in den Antwortbogen in **Schreibschrift** einzutragen.

Die Bundeskanzler

Die Politik der 60- (0) _____ Bundesrepublik wurde von acht Kanzlern gelenkt.

(0) JÄHRIG

(1) _____ SEPTEMBER wählen die Menschen in Deutschland einen (2) _____ Bundestag. Der Bundestag wiederum wählt dann einen Bundeskanzler. Der Bundeskanzler ist in Deutschland der Chef (3) _____ Regierung. Er bestimmt die Bundesminister und die Richtlinien der Politik der Bundesregierung. Auch wenn er die wichtigen und entscheidenden Aufgaben hat, (4) _____ der Kanzler im Protokoll trotzdem unter (5) _____ Bundespräsidenten, er (6) _____ das Staatsoberhaupt, und dem Bundestagspräsidenten, er ist der Vertreter aller Fraktionen. In (7) _____ Geschichte der Bundesrepublik gab es seit 1949 acht Kanzler, die die Politik Deutschlands bestimmten.

(1) IN

(2) NEU

(3) DIE

(4) STEHEN

(5) DER

(6) SEIN

(7) DIE

(Presse und Sprache, Nr. 631, 53. Jhrg., S.8)

0	<i>jährigen</i>	4	
1		5	
2		6	
3		7	

Lösung:

0	<i>jährigen</i>	4	<i>steht</i>
1	<i>im</i>	5	<i>dem</i>
2	<i>neuen</i>	6	<i>ist</i>
3	<i>der</i>	7	<i>der</i>

Úloha se stručnou odpovědí (2.)

AUFGABE

Lesen Sie den folgenden Text (Vorspann zu einem Interview) und setzen Sie in die Lücken **1 – 5** das fehlende Wort ein. Schreiben Sie Ihre Lösungen in Schreibschrift. Nummer (o) ist ein Beispiel.

(o) _____ **Friedrichs**
„Die Elite (1) _____ in einer Art Parallelwelt.“

04.03.2008, in einem Hörsaal der Freien Universität Berlin. Julia Friedrichs (2) _____ 45 Minuten zu spät zum Interview, aber in ihrem Blick liegt eine so große Entschuldigung, dass man ihr nicht böse (3) _____ kann. Zu Hause gab es einen Wasserrohrbruch, dann fuhr statt der U-Bahn ein Schienenersatzverkehr. Die Elite, mit der (4) _____ Julia Friedrichs beschäftigt, wäre sicher Taxi (5) _____.

INTERVIEW: Sebastian Fuchs
FOTOS: Ali Ghandtschi
(GALORE 2008/38:58)

o Julia

-
-
-
-
-

Lösung:

Julia Friedrichs
„Die Elite lebt in einer Art Parallelwelt.“

04.03.2008, in einem Hörsaal der Freien Universität Berlin. Julia Friedrichs kommt 45 Minuten zu spät zum Interview, aber in ihrem Blick liegt eine so große Entschuldigung, dass man ihr nicht böse sein kann. Zu Hause gab es einen Wasserrohrbruch, dann fuhr statt der U-Bahn ein Schienenersatzverkehr. Die Elite, mit der sich Julia Friedrichs beschäftigt, wäre sicher Taxi gefahren.

INTERVIEW: Sebastian Fuchs
FOTOS: Ali Ghandtschi
(GALORE 2008/38:58)

Úloha přiřazovací

AUFGABE

Lesen Sie den folgenden Text³⁷. Zu jedem Satz **1 – 8** gehört eine Aussage **A – J**.

Tragen Sie anschließend die Buchstaben A – J an den richtigen Stellen ein. Es gibt zwei Aussagen zu viel!

Über mich:

1. Ein guter Arbeitstag beginnt mit ...

2. Die Zeit vergesse ich ...

3. Wer es in meinem Geschäft zu etwas bringen will, der ...

4. Erfolge feiere ich ...

5. Es bringt mich auf die Palme, ...

6. Mit 18 Jahren wollte ich ...

7. Geld macht mich ...

8. Mein Weg führt mich ...

A ... weder glücklich noch unglücklich.

B ... vielen Zeitungen und noch mehr Kaffee.

C ... in der Bank haben.

D ... erfreulich oft genau dorthin, wo ich hin will.

E ... mit Freunden.

F ... muss wollen und können.

G ... Freunden und einer Flasche guten Weines am Abend.

H ... bei einem selbstgekochten Abendessen mit Freunden und gutem Wein.

I ... wenn in Zeitungen Meinung und Bericht nicht getrennt werden.

J ... Rechtsanwalt werden. So kam es ja auch.

Lösung:

1. Ein guter Arbeitstag beginnt mit ... (B)

2. Die Zeit vergesse ich ... (H)

3. Wer es in meinem Geschäft zu etwas bringen will, der ... (F)

4. Erfolge feiere ich ... (E)

5. Es bringt mich auf die Palme, ... (I)

6. Mit 18 Jahren wollte ich ... (J)

7. Geld macht mich ... (A)

8. Mein Weg führt mich ... (D)...

Úloha dichotomická (1.)

AUFGABE

Lesen Sie den Text „Die Rückkehr eines Kultautos“ und dann die Sätze **1-6**. Entscheiden Sie, ob die Sätze dem Inhalt des Textes entsprechen (**R** = richtig) oder nicht (**F** = falsch).

Die Rückkehr eines Kultautos

Nach schlechten Erfahrungen des Automobilwerkes BMW mit Rover und Jaguar glaubte niemand mehr, dass man mit der Marke Mini Cooper noch Erfolg haben werde. Das Gegenteil scheint aber wahr zu sein. BMW half dem Kultauto Mini Cooper in die Szene zurück. Eine Generation von Autofahrern kann sich noch gut an die Kämpfe erinnern, die der Mini mit dem Renault bei der Rallye in Monte Carlo führte.

Der Mini wurde, ähnlich wie der Citroën 2CV, der VW „Käfer“ und der Fiat 500, zu einem Kultauto der 60er Jahre. Heute ist der Mini zurück in der Szene, aber in einer ganz neuen Gestaltung. Optisch kann jeder sehen, dass es sich um den Mini Cooper handelt, nach der Ausstattung, dem Komfort und den Fahreigenschaften geht es jedoch um ein Auto der neuen Generation. Die feste selbsttragende Autokarosserie wird immer noch von den Briten gebaut, das Fahrgestell und die Motoren liefert BMW.

Das stilvolle Armaturenbrett, die multimediale Ausstattung, eine perfekte Lenkung, mittelhartes Fahrgestell und selbstverständlich leistungsfähige Motoren von BMW rühren jedem Liebhaber das Herz. Der Erfolg der ersten Serie öffnete den Weg für Innovationen – bereits angekündigt ist das Modell Kombi und neue Motoren inklusive eines neuen Dieselmotors des französischen Konzerns PSA mit einer Leistung von 109 PS. Die Peripheriesysteme (die Sensortechnik und das Kraftstoffeinspritzsystem Common Rail) liefern jedoch die BMW-Ingenieure. Da wird es noch viel Spaß auf den Straßen geben – man kann sich schon freuen.

(Pressburger Zeitung 11-12/2007, S.38)

1 Mit der Marke Mini Cooper hatte man keinen Erfolg.	R	F
2 Mini hat die Rallye Monte Carlo gewonnen.	R	F
3 Mini Cooper ist zurzeit wieder sehr populär.	R	F
4 Alle Autoteile von Mini Cooper werden in Großbritannien gebaut.	R	F
5 Bald kommt auch das Modell Kombi auf den Markt.	R	F
6 Besonders die Franzosen freuen sich auf neue Modelle.	R	F

Lösung:

1-R / 2-F / 3-R / 4-F / 5-R / 6-F

Úloha dichotomická (2.)

AUFGABE

Lesen Sie den Text „Lebensnah“ und dann die Sätze **1-6**. Entscheiden Sie, ob die Sätze dem Inhalt des Textes entsprechen (**R** = richtig) oder nicht (**F** = falsch).

Lebensnah

In einer Besprechung des Bühnenstückes „Die Räuber“ aus dem Jahr 1782 urteilt der Verfasser, der sich selbst nicht nennt, streng: „Dieses ist schlechterdings die tödliche Seite des ganzen Stücks, wobei der Dichter ganz unter den Mittelmäßigen geblieben ist.“ Rezensent und Dichter sind dieselbe Person: Friedrich Schiller, der vor ziemlich genau 250 Jahren geboren wurde, war oft sein härtester Kritiker.

In seiner zum Schillerjahr erschienenen Biographie wirft der Germanist und Romanist Hans Jürgen Schmelzer einen ungewöhnlichen Blick auf den Dichter. Das Buch liest sich wie ein Roman. Schillers Schulzeit auf der Karlsschule von Herzog Carl Eugen, die Flucht des jungen Dichters aus Stuttgart, seine Geldsorgen, die ihn zeitlebens plagten, seine erste Begegnung mit dem späteren Freund Goethe schildert der Verfasser anschaulich und ohne germanistischen Fachwortschatz. Dies bringt den Dichter, der schon zu Lebzeiten als der größte Bühnenschriftsteller deutscher Sprache galt, dem Leser nahe.

Schiller spricht schwäbisch, er hält sich häufig in Dorfkneipen auf, die er bis zum Morgengrauen nicht verlässt, seine schlechte Gesundheit macht ihm sein kurzes Leben lang (er starb 1805) zu schaffen. (Verkürzt)

Hans-Jürgen Schmelzer: Der Verlorene Sohn des schwäbischen Herodes.
Ein neuer Blick auf Friedrich Schillers Leben und Werk.
Stuttgart Hohenheim-Verlag 2008.

(*Sprachnachrichten* Nr. 44/Dezember 2009, S.21)

1 Schiller hat Theaterspiele geschrieben.	R	F
2 Schiller war sein eigener Rezensent.	R	F
3 Das Buch von Hans Jürgen Schmelzer ist ein Roman.	R	F
4 Das Buch können nur die Germanisten verstehen.	R	F
5 Schiller war nicht reich, aber auch nicht arm.	R	F
6 Schiller war am Ende seines Lebens krank.	R	F

Lösung:

1-R / 2-R / 3-F / 4-F / 5-F / 6-R

AUFGABE

Lesen Sie den Text³⁸ auf den folgenden zwei Seiten. Die einzelnen Absätze **A – F** haben eine falsche Reihenfolge. Zu jedem Absatz gehört ein Zwischentitel (**1. – 8.**). Bestimmen Sie, welcher Zwischentitel zu den Absätzen A – F gehört. Die Nummerierung der Zwischentitel verrät Ihnen die richtige Reihenfolge der Absätze. Vorsicht, es gibt zwei Zwischentitel zu viel!

0. Los oder Strafe

1. Interessant muss der Name sein!	5. Zum Wohle des Kindes ...
2. Welche Namen sind erlaubt?	6. Welche Möglichkeiten hat man heute?
3. Die beliebtesten Vornamen	7. Sie hasste ihren Namen
4. Hilfe, ich heiße Nikolaus!	8. Mein Name klingt altmodisch

Reihenfolge und Stichwörter:

Beispiel: 0.G

1.
2.
3.
4.
5.
6.

³⁸ Sprachnachrichten Nr. 40/Dezember 2008, S. 5

A

Wer sich darüber aufregt, der vergisst, dass es auch bei uns Namenstraditionen gibt, die andernorts kurios anmuten könnten: Maria als zweiter Vorname für Jungen ist nach wie vor weit verbreitet. In manchen Gegenden

war es vor nicht allzu langer Zeit möglich, alle gleichzeitig lebenden Kinder einer Familie mit einem einzigen Vornamen taufen zu lassen. Man unterschied dann etwa zwischen „Groß-Hans“ und „Klein-Hans“. In vielen Gegenden hieß der erstgeborene Sohn traditionell wie der Vater, in manchen wie der Großvater.

In Deutschland dominierten seit dem Mittelalter Vornamen christlicher und deutscher Herkunft. Nach dem Zweiten Weltkrieg änderte sich dies massiv. Anglophone und romanische Vornamen wie Jennifer, Natalie oder Marco gewannen an Bedeutung. Diese Tendenz gab es auch in der DDR, wobei hier andere Namen wie Peggy, Mandy und Meik beliebt waren. Ende des 20. Jahrhunderts besaßen knapp zwei Drittel der Vornamen weder einen christlichen noch einen deutschen Hintergrund. Trotzdem wandelt sich die Vornamenmode langsamer, als man meint. Vor dreißig Jahren standen Stefanie, Nicole und Christine beziehungsweise Andreas, Markus und Michael auf der Namens-Hitliste ganz vorne. Vornamen, die heute nicht mehr unter den ersten 25 zu finden sind. Andererseits gab es Namen wie Maria oder Johanna, die im Verlauf von fast hundert Jahren immer wieder auf den Listen der beliebtesten Vornamen auftauchten.

B

Dahinter steht meist der Wunsch, dem Kind etwas ganz Einzigartiges mitzugeben. Die Gesellschaft für deutsche Sprache in Wiesbaden und die Namensberatungsstelle der Universität Leipzig sind Anlaufstellen für Eltern und Standesämter, die wissen möchten, ob ein gewünschter Vorname hierzulande erlaubt ist – etwa weil man sichergehen möchte, dass der Name englisch und nicht deutsch ausgesprochen wird. Darf also aus David *David* werden und aus Simon *Saimen*? Es darf. Darf man sein Kind Jesus nennen? Man darf. Nicht nur in Spanien oder lateinamerikanischen Ländern, wo sehr viele Jungen Jesus heißen, sondern auch in Deutschland.

C

Sie heißen Leonie und Lena, Anna und Hannah, Leon, Lukas und Luca. Die derzeitige absolute Spitze der beliebtesten Vornamen bei Mädchen und Jungen wirkt geballt fast so kurios wie eine andere Mode bei der Namensgebung: Die Epidemie der Doppel- und Mehrfachvornamen. Dazu kommt noch ein weiteres Kriterium, das anscheinend lautet: je ausgefallener, desto besser. In den Foren der einschlägigen Seiten im Netz kann man zum Beispiel an der Namensfindung Wildfremder teilhaben: „Mein erster Sohn heißt Leander Laurin, und wir finden, dass Merlias Marin super dazu passt. Deswegen würde es auch nicht stören, wenn die Bedeutung der beiden Namen etwa gleich wäre. Alternativ haben wir noch Lounes Landolin“, ist da beispielsweise zu lesen.

D

Ein etwas extremer ging Carla vor. Die Ärztin konnte schon als Kind ihren eingetragenen Rufnamen Siska nicht ausstehen und wollte, als sie 18 war, nur noch bei ihrem zweiten Vornamen Carla genannt werden. Interessanterweise bedeuten beide Vornamen dasselbe – nämlich „frei“ oder „die Freie“. „Schon lange nennen mich alle nur Carla“, sagt sie, „alle, außer meiner Mutter“.

E

Ein Vorname muss nach den Richtlinien für die Namensgebung als solcher erkennbar, eindeutig männlich oder weiblich sein und darf „dem Kindeswohl nicht schaden“. In den USA gab es einen Fall, der auch hierzulande heiß diskutiert wurde: Eltern hatten ihr ungewolltes Kind „Deep Shit“, also „Große Scheiße“ genannt. Das wäre bei uns nicht möglich. Aber ansonsten geht viel, manche meinen sogar, zu viel. Nach einem Beschluss des Bundesverfassungsgerichts ist es verfassungsrechtlich nicht zu beanstanden, wenn bei einem Neugeborenen fünf Vornamen zugelassen werden. Was sich im Vergleich zu früher geändert hat, ist die Festlegung des Rufnamens. Er wird nicht mehr unterstrichen, und die Reihenfolge der Vornamen stellt keine Rangfolge mehr dar. Nach höchstgerichtlicher Rechtsprechung steht es in Deutschland dem Namensträger frei, zwischen seinen standesamtlich eingetragenen Vornamen zu wählen.

F

Früher war der Rufname allerdings unveränderlich festgelegt. Das gilt auch heute noch für diejenigen, bei denen er in der Geburtsurkunde unterstrichen ist. Generell besteht nur in wenigen Ausnahmefällen die Möglichkeit, seinen Vornamen im Nachhinein standesamtlich ändern zu lassen. Viele Menschen machen

sich aber gar nicht erst die Mühe, im Zweifelsfall damit vor Gericht zu ziehen und den Namen offiziell ändern zu lassen. Sie wollen einfach nur anders genannt werden. Entweder bei ihrem Zweitnamen oder bei einer anderen Variante ihres Vornamens, oder sie lassen sich ganz anders rufen. Oft finden dieser Umstellungen mit einem Schulwechsel, dem Studienbeginn oder einem Arbeitswechsel statt. Es geht aber auch anders: Mit Anfang 40 hatte Sabine genug davon, dass noch drei mit demselben Namen im engen Freundeskreis waren. Seitdem lässt sie sich „Sabina“ rufen. Die Unternehmensberaterin änderte einfach ihre elektronische Adresse, und wenn jemand nachfragte, nannte sie ihre Gründe. „Es waren zum Teil sehr interessante Gespräche, die sich daraus ergaben“, erinnert sie sich. „Viele Menschen mögen ihren Vor- oder Nachnamen nämlich nicht.“ Und die Umstellung ist in fortgeschrittenem Alter vielleicht sogar einfacher als in früher Jugend, meint sie. „Schwer haben sich eigentlich nur die getan, die mich schon länger kennen, aber selten sehen.“

Úloha se širokou odpovědí (příklad části ústní zkoušky) (1.)

AUFGABE

Diskutieren Sie mit Ihrem Prüfer/Ihrer Prüferin über folgendes Thema:

Gedruckte Zeitung oder On-line-Zeitung?

Stellen Sie sich vor, dass es keine gedruckte Zeitung mehr gibt, weil sie in der heutigen Zeit für überflüssig gehalten wird. Was sagen Sie dazu?

Antworten auf folgende Fragen können Ihnen bei der Vorbereitung helfen:

- 6) Lesen Sie / Ihre Eltern Zeitung?
- 7) Wer liest Ihrer Meinung nach regelmäßig Zeitung?
- 8) Was suchen Leser in einer Zeitung?
- 9) Gibt es Unterschiede zwischen einer gedruckten und einer On-line-Zeitung?
- 10) Was sind die Vorteile einer gedruckten Zeitung? Welche Nachteile gibt es?
- 11) Was sind die Vorteile einer On-line-Zeitung? Welche Nachteile gibt es?
- 12) Glauben Sie, dass die On-line-Zeitung in Zukunft die gedruckte Zeitung ganz ersetzen könnte? Warum?

Úloha se širokou odpovědí (2.)

AUFGABE

Diskutieren Sie mit Ihrem Prüfer/Ihrer Prüferin über folgendes Thema³⁹:

WAS ...

- Was gibt es in Ihrer Schule, das Ihnen nicht gefällt?
- Was wollen Sie ändern?
- Was können Sie ändern?
- Brauchen Sie Hilfe? Wer könnte Ihnen dabei helfen?
- Möchten Sie darüber mit Ihren Eltern sprechen? Warum? / Warum nicht?
- Möchten Sie darüber mit Ihrem Lehrer sprechen? Warum? / Warum nicht?

³⁹ srov. Robert Bosch Stiftung – Magazin, 3. Jhrg., Nr. 07, 2009, S. 28-29

Seznam literatury

Primární literatura

Die Presse 24. 06. 2002
Die Presse 29. 06. 2002
Focus 52/2007
Frankfurter Allgemeine Zeitung 24. 06. 2002
Frankfurter Allgemeine Zeitung 04. 01. 2008
Frankfurter Allgemeine Zeitung 05. 01. 2008
Frankfurter Allgemeine Zeitung 05. 09. 2009
Frankfurter Allgemeine Zeitung 24. 01. 2010
Frankfurter Allgemeine Zeitung 18. 04. 2010
GALORE 38/2008
Hospodářské noviny 04. 02. 2008
Lidové Noviny 5. 5. 2010
passt!!!! Oktober 2008
Právo 28. 06. 2002
Pressburger Zeitung 11-12/2007
Presse und Sprache 53.Jhrg., Nr. 630
Presse und Sprache 53.Jhrg., Nr. 631
Robert Bosch Stiftung – Magazin 3.Jhrg., Nr.07, 2009
Sprachnachrichten Nr. 40/Dezember 2008
Sprachnachrichten Nr. 44/Dezember 2009
Süddeutsche Zeitung 26. 06. 2002
tv media Nr.22

Citovaná a doporučená literatura

BAJEROVÁ, Eva / ZAJÍCOVÁ, Pavla: *Svět je text a text je svět. Jak se učit v hodinách němčiny dobře psát a prezentovat text*. Ostrava 2010.
BINDER, Kristina: *Das Starinterview. Eine vergleichende Textanalyse von Presse-, Hörfunk-, Fernseh- und Chatinterview*. Würzburg 2005.
BUHLMANN, Rosemarie / FEARNES, Anneliese: *Handbuch des Fachsprachenunterrichts*. Tübingen 2000.
BUCHER, Hans-Jürgen: *Pressekommunikation. Grundstrukturen einer öffentlichen Form der Kommunikation aus linguistischer Sicht*. Tübingen 1986.

- BUCHER, Hans-Jürgen: Textdesign - Zaubermittel der Verständlichkeit? In: *Forum Angewandte Linguistik BAND 29 Textstrukturen im Medienwandel*. Herausgegeben von Ernest W. B. Hess-Lüttich, Werner Holly, Ulrich Püschel. Frankfurt am Main 1996.
- BUCHER, Hans-Jürgen: Vom Textdesign zum Hypertext. In: Holly, Werner / Biere, Bernd Ulrich (Hrsg.): *Medien im Wandel*. Opladen / Wiesbaden 1998.
- BURGER, Harald: *Sprache der Massenmedien*. Berlin / New York 1984.
- ČECHOVÁ, Marie a kol.: *Současná česká stylistika*. Praha 2003.
- DIMTER, Matthias: *Textklassenkonzepte heutiger Alltagssprache. Kommunikationssituation, Textfunktion und Textinhalt als Kategorien alltagssprachlicher Textklassifikation*. Tübingen 1981.
- HALLER, Michael: *Das Interview. Ein Handbuch für Journalisten*. Konstanz 1997.
- HEINEMANN, Wolfgang / Viehweger, Dieter: *Textlinguistik*. Tübingen 1991.
- HEINEMANN Wolfgang: Textdidaktik als angewandte Textlinguistik. In: Spiegel, C. / Vogt, R.: *Vom Nutzen der Textlinguistik für den Unterricht*. Hohengehren 2006.
- KOLEKTIV autorů: *Příručnícmluvnice češtiny*. Praha 1995.
- KÖTT, Martin: *Das Interview in der französischen Presse. Geschichte und Gegenwart einer journalistischen Textsorte*. Tübingen 2004.
- KOTŮLKOVÁ, Veronika: *Deutsche Determinativkomposita und ihre Äquivalente im Tschechischen*. Saarbrücken 2009.
- LÜGER, Heinz-Helmut: *Pressesprache*. Germanistische Arbeitshefte, Band 28. Tübingen 1995.
- MALÁ, Jiřina: *Einführung in die deutsche Stilistik*. 2.vyd. Brno: Masarykova univerzita 1996.
- MALÁ, Jiřina: *Stilistische Textanalyse: Grundlagen und Methoden*. Brno: Masarykova univerzita 2009.
- MALETZKE, Gerhard: *Psychologie der Massenkommunikation*. Hamburg 1978.
- MENHARD, Edigna / TREEDE, Tilo: *Die Zeitschrift. Von der Idee bis zur Vermarktung*. Konstanz 2004.
- MISTRÍK Josef: *Žánre vecnej literatúry*. Bratislava 1975.
- NÁLEPOVÁ, Jana: Analyse zweier Lehrwerke für Deutsch als Fremdsprache. In: Janíková Věra (ed.): *Didaktik des Deutschen als Fremdsprache in Lehre und Forschung*. Brno 2007.
- NUSSBAUMER, Markus: *Was Texte sind und wie sie sein sollen*. Tübingen 1991.
- PETŘÍKOVÁ, Jana / Štěpánek, David: *Média – prostředky transferu informací*. Brno 1998.
- RUB-MOHL, Stephan / BAKIČOVÁ, Hana: *Žurnalistika. Komplexní průvodce praktickou žurnalistikou*. Praha 2005.
- RYKALOVÁ, Gabriela: Die heutige Tagespresse und ihre Textsorten. Teil I. In: *Studia germanistica*. Nr. 2. Ostravská univerzita 2007.

RYKALOVÁ, Gabriela: Die heutige Tagespresse und ihre Textsorten. Teil II. In: *Studia germanistica*. Nr. 3. Ostravská univerzita 2008.

RYKALOVÁ, Gabriela: Das Interview – eine attraktive Darstellungsform. In: Spáčilová, L. / Vaňková, L. (Hrsg.): *Germanistische Linguistik und die neuen Herausforderungen in Forschung und Lehre in Tschechien*. Brno 2009.

RYKALOVÁ, Gabriela: *Entwicklung in der Tagespresse. Dargestellt an journalistischen Textsorten der deutschsprachigen Zeitungen*. Saarbrücken 2009.

SCHNEEWEISS, Josef: *Journalistische Wirtschaftssprache in Österreich*. Wien 2000.

SCHWITTALLA, Johannes. *Dialogisierung in Interviews*. München 1979.

SRPOVÁ, Hana: *K aktualizaci a automatizaci v současné psané publicistice*. Ostrava 1998.

ZAJÍCOVÁ, Pavla: Der narrative Text im Unterrichtsfach Deutsch als Fremdsprache. In: *Jahrbuch Erfurt - Ostrava*. Ostrava 1995, s. 188-202.

ZAJÍCOVÁ, Pavla: Textstruktur und Textkompetenz. Zur Spezifik der Narrativen
Textstruktur als Faktor des Textverstehenprozesses. In: *Germanistisches Jahrbuch*. Ostrava 1997, s. 191-205.

Citované a doporučené internetové zdroje

<http://www.handelsblatt.com/unternehmen/it-medien/die-erste-zeitung-ist-400-jahre-alt;920063>

www.sprachzeitungen.de

<http://www.wienerbourse.at>

<http://deutsche-boerse.com>

<http://www.wienerbourse.at/beginner/lexicon>

http://de.biz.yahoo.com/boersenlexikon/aenderung_der_indexzusammensetzung.html

<http://www.focus.de/>

<http://www.spiegel.de>

<http://www.faz.net/s/homepage.html>

http://www.zeitschrift-intervention.de/seiten/deutsch/aktuelles_heft.shtml

<http://www.zeit.de>

<http://www.goethe.de/lrn/prj/mol/deindex.htm>

<http://www.wienerzeitung.at/>

<http://www.nzz.ch/>

www.focus.de/videos

www.kleinezeitung.at/allgemein/video/index.do

www.bild.t-online.de/BTO/video/clip/video.html

<http://www.radio.cz/de/>

